

אל התאחדות

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות כי מון רבינו הגה קשלאיטיא

בני ברק - אלעד

כ"ג תמוז תשס"ח

מטות

שנה י"ב גלין תקס"ט

๗๖ חוכם העוניים

לקחה טוב.....עמוד ב'
רבש תמרים.....עמוד נ'
בשפתי צדיקים.....עמוד ח'
פרפראות לחכמה.....עמוד ר'
ודרשת וחקרת.....עמוד ז'
פנני התורה.....עמוד ט'
חוקים להוראות.....עמוד י"ב
הילולאצדיקיא.....עמוד י"ג
הורבן בית שני.....עמוד ט"ז
מושולחן מלבים.....עמוד ט"ז

קול יסודי התורה
03.6171120 - 2171

שיעור השבוע הבא על"		מ"
9.2	יום ראשון ביצה דף ט:	
10.1	יום שני ביצה דף י:	
10.2	יום שלישי ביצה דף י' :	
11.1	יום רביעי ביצה דף י"א:	
11.2	יום חמישי ביצה דף י"א:	
	ער"ש ושב"ק - חזרה	

ס"ז קד"ש *	8:27	זמן הדלה"ג
ס"ז קד"ש ב'	9:18	זמן מוש"ק

ocabot פ"א - מברכים אב - ר"ח היה ביום שב"ק
המולח: ליל ש"ק בשעה 1:30 עם 11 חלקים

לא יכול דברו

בעיריה נידחת דרו שעניהם מורדים, שניהם בעלי אשה ובנים, האחד עתה עטוף בחטיבת עצים וממנה משך פרנסתו ולחמו הדל, והשני עטוף בגניבת ובבזה שלח ידו, והנה הגיע העת וינדל הנערם והגע פרקן להונשא, החוטב עצים השיאם בכבוד ונתן להם כמושר הבתולות, ולעומתו הגבב לא האליה להשיא לידי מלחמת חסרון כיס וולדרש אין כל.

פעם הפעם הגבב שכנו שיגלה לו סוד הצלחתו להשיא ידיו אף שהוא עני ובוין כמוותו, והאיך עולה בדיו ליתן להם כדי מוסרים בכבוד, השיב לו החוטב עצים: מיום שנולד לי בן אני עושה לעצמי תיבה קטנה וסגורה במנעל ובריה, ובכל יום אני מכנים להתיבה פרוטה אחת, וכאשר מגיע הבן לפראן, אני פותח התיבה והוא יש לי בעבורו די ממון לצורכי הנישואין, על כן עצתי שם תעשה ותנתג כמנהנו ותעשה לך תיבה נוראה, ומה זה יהיה לך להשיא יلدך בכבוד בבו ואזמנם.

כאשר שמע הגבב דבריו שכנו פרץ בצחוק מר ואמר לו: עצה זו טובה לך ולגברים כמוותך, כי כאשר אתה מכנים הפרוטות הן מונחות שם עד שהבן מגיע לפראן, וגם כאשר אתה דוחק וזוקק למעות לא תפחה את הארגז בשום אופן, אמנים אני שככל עבדותי הוא לפראן מנעלים ולפתוח שעירים בתבונת חרי אין המנעל נחassoc לשימירה כלל, ועל כן כשאודה לך כספ אפתח את התיבה ואוציא את המעות.

והגמשל הוא שה"ל בಗמ' ובמדרשים האריכו לארח חומרת הנדרים, ואמרו שרך יראי חטא השומרים על מוצאת שפטם להם ראוי לנדור, לעומת זאת על כל החמון עם אשר פיהם דבר שווא אין הנדר שום מהחומים לפיו ונרצה על דל שפטתי, שהרי הוא מומחה בלפרוץ כל גורדי התורה ומשפטיה, וא"כ מה יתן ומה יוסיף לו לשין נדרים, לעומת זאת הצדיק אשר שומר על כל מצוות התורה וגדירה וכל מצואה הוא גובל לעשייה וכל עבירה הוא גובל לבתית עשות, לו יהיה ולוי גאה לעשיות נדרים וסיגרים על ידי נדרים, כדי להתחזק על ידה בעבודת ה' ובמצוותיו.

ויעל פי זה מבואר קושית המפורשים למה דבר דזוקא אל ראש המתוות, כי הם המדברים בשפה נקיה וככל היוצא מפהם夷, ורק להם ראוי לנדור נדר לה, ואדרבה למזכה גדולה ייחשב.

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים
עד מוסר וחסידות נאמרים

לכמה טוב

ואחר תבאו אל המנהה, שתמשכו
קדושתה גם על החיים הבאים אחריה.
(רבי שמואל)

☆
ממחזיותם תקחו, ממחזיותם פ"י מי
שהוא בבחינת מהជית שעידיין לא הגע
לשימיות בעני עצמו, תקחו לשון לך
טוב שיש לו אוור התורה ויבול להשפע
כל העילויות. (אור לשמיים)

☆
אנשי חכבה בוזו איש לו, דהינו אונן
העוסקן בעבודת הש"ת, מה שמן מבוין
מעונייני עולם הזה, לבוב הש"ת וזה
שלbos לשכרים. (אך פריטבואה)

☆
אנשי חכבה בוזו איש, ANSI חכבה
אל הצדיקים בוזו פ"י מכובדים כלבם איש,
וה שחויב על עצמו שנגעו לשימיות
בחינת איש. (רבי אמרת)

☆
ונהה קמתם תחת אבותיכם תרבות
אנשים חטאיהם וכו', וה שהרף הרעה
מהימננא עליהם דברי קנטורן כאלה
מוחמות שאמרו גדרות צאן נבנה, נהנו
נעבור הלויצים, ולא אמרו אם ריצה ה/
כמו שהוא מஹות האדם לזכור תמיד שם
ה' בכל מעשיו אישיעשת. (בראת חיים)

☆
ודעת חטאיכם אשר תמציא אתכם,
עבירה גוררת עבירות. (תפארת שלמה)

☆
וגדרת לצאנכם, גדרת פ"י שתגדרו
עצמכם בסינגול של ארכישו בגוף
עבירה ותצעו מהקדושה, לצאנכם מילשון
צאייה וראינט. (אור להלויים)

☆
נהנו נעבור הלויצים לפני ה', הנהנו פ"י
בכה מנוחת השבת ובו, נעבור הלויצים
להיחלץ מהונשיות, ולהתעלות לפני ה'.
(רבי שלום)

חלציו מאתכם אנשים לגבאים וכו'
لتת נקמת ה' במדין, החלציו לשון
הסורה, הינו שטסרו מאתכם אנשים, רק
ללחומ מלחתה ה', ולא לשם דבר אנושית
ופניהם ח", רק לתת נקמת ה' במדין.
(רגל מהנה אפרים)

☆
חלציו מאתכם אנשים לצבאים, פ"י
שהחלציו דעה שלם הדינו ננייה פרטת
מאתכם, ואו תהיו אנשים לגבאים.
(כל שמה)

☆
ויאמר אלעזר הבחן אל אנשי חכבה
הבאים למלחותה, שאמר להם הבאים,
שבאים עד למלחמת הירצ, ואת חקת
התורה שילמדו תורה שהוא תבלין ננד
היזה"ר, והעבירות תעבורו באש ותהר
באש התורה בטהרתה, ואם לאו בר הכו
הוא, תעבורו במים במים בוכם.

☆
(אור פני משה)
ואת חקת חתורה וכו' אך את הזחב
וכו', אך מיעוט הוא בא לומר ואת חקת
התורה קנון תורה הוא אך לזה שמן עט
לודוף אהורי זחב וככפ. (بني יוסף)

☆
כל דבר אשר יבוא באש תעבורו
באש, התורה אשר יבא באש בסיני,
תעבורו באש פ"י שתלמודו בחתולבות
אשר יוקד. (צמה ח' לצבי)

☆
ובכפתם גנרכם ביום השבעי
וטהרתם, כל הבנידות והמרידות, יוכל
לבאים ביום השבעי, ריל ע"י יום השבת,
שע"י שימור שבת בתולבות, היהת תקין
גם לדור אך שחתאו להכעימים. (אמרי יוסף)

☆
ביום השבעי וטהרתם ואחר תבאו
אל המנהה, ביום השבעי וטהרתם פ"י
ע"י שתשמרו שבת בקדושה ובטהרת,

וזידבר משה אל ראשיהם המתוות וכו',
שםשה רבינו אמר אל ואשי המתו
וזידבר שהוא הדינים, אמר ויהפכו לשון
רכחה, וממותיקים הדינים ע"י זה הדבר
אשר צוה ה', הינו ע"י תורה לשמה.
(כאר מנהב)

☆
זה הדבר אשר צוה ה', הינו שילמדו
בפני ישראל שייאמרו על כל דבר, ואמי
בדברים נשמיים, זה הדבר אשר צוה ה/
הינו שעושה לשם שמים. (קרבן העני)

☆
לא יהל דברו מכל היוצא מפיו יעשה,
אם האדם לא יהל דברו, שאנו עושים
דיבורו חולין, או מכל היוצא מפיו יעשה
דישמע הש"ת תפילהו ויפעל בפיו כל
מה דברי בנטיות וברוחניות.
(רבי יהוא)

☆
לא יהל דברו, פרשות נדירות נאמרה לפניו
גמורה של תורה, כי כל סדר דברים היא
משנה תורה, רמו שם אדם חולן בסדר
התורה מתחילה ועד סופה, נעשה
דיבורו קודש. (חוירושי חוו"ט)

☆
ואsha כי תדר נדר לח' וכו', דיש נדר
שבא מכם, וע"ז מלמדינו הכתוב
להדריך הבנות תיכף בקטנותם, ואsha
כי תדר נדר בכית אביה בצעירותה,
ומסתמא עשתה מהמת כעם, כי עדיין
אין יציר טוב בקרבו, והחריש לה אביה,
הינו שלא יכוף אותה שתעביר על
דבורה, וكمו כל נדריה פ"י שנשארת כך
לעולם שבנדולותה קשה לשבר את
הכעם, אבל ואם הניא אביה אותה וכו',
או ולא יקום פ"י לא יתקיים בה המדה
הנרוועה הזאת, כי הניא אביה אותה, פ"י
תיקף כשישמעו הניא אותה פעם ושתיים,
עד שנטה אותה לזרק חטוב והישר.
(מאור ושםש)

**כַּנִּינִים יְקָרִים, מִבְּאָר הַפְּרוֹה שָׁרִים,
רַבּוֹתֵינוּ הַקָּדוֹשִׁים עַצְּיוֹתֵי הַתְּמִרִים**

רֶבֶשׂ תְּמִרִים

כ"כ על כן חסיפו בניו להערכו ולהקדישו ביותר, וכן בשמעונו שמייתנו תליה נקמת מדין לא רצוי ללבת ונמסרו על ברוחן. (ברך משה)

☆

וידבר משה אל ראשיו המתוֹת לְבָנָיו זה הדבר אשר צוה כי וכונם מגדים כתוב זה בדבר קאי על מצות מילה כדוכתיבו זה הדבר אשר מל יהושע וצ"ב מה ענן מילה לנדרים, ויבואר לפני מה שפסק הש"ךadam מל הבן תוק כי ימים לא יצא וצריך להתייף לו דם ברית, וראיתו מדברי הנמי דאי ס"ד נקצר שלא במצותו כשר אמא דחי שבת, והכא נמי אם אתה דבמלול תוך כי כשר אמא דחי שבת למלהיה בערב שבת ע"כ והקשה בשאנת אריה למה תודה שבת הלא אפשר לאחרו אחריו כי, וכי בכתוב סופר דמכ"ם אין לאחר המוצה אחר כי כיוון שיש חשש ביטול המצווה שמא ימות התינוק ע"כ, והנה בקהירות לוי כתוב לפרש המודרש איש כי ידור נדר לה' הדא דתימא ימינו בצל עobar, עפ"י שאמרו חז"ל שאסור לומר לה' קרבן רק קרבן לה' שמא ימות קדם שיאמר קרבן והוא צערא ח"ז שם שמים לבטלה, וכן אמר הכתוב נדר לה' ולא כתיב לה' נדר שמא ימות קדם וזה שאמר המודרש הדא דתימה ימינו בצל עobar, נמצא שמספרת נדרים מוקח דגנ' לומן מועט החושין שמא ימות וא"כ איש הא דמילה דזה שבת ולא מסתין עד לאחר שבת כיון דיש לחוש שמא ימות התינוק ולפ"ז יובן הרמו וזה הדבר אשר צוה כי דקאי על המילאה כי המעם שהוששן גבי מילה שמא ימות החטיאן גם לגבי נדרים.

(פ"ק מ"ן ורבינו הגר"ק שלט"א)

רש"י ולאחר מלחת טיחון וגונג דמייתו שמא הותר הנדר, ונמצא שלכטן הגורה היה זוקק למצות התרת נדרים, וכן שדמצינו בברכות וייחל משה רבא אמר שהתר לן נדר, וצ"ל שהשב משה שיתור הששית נדרו וירשו ליכנס לאראג, ועיי בא לכלל טאות נקמת מדין, וא"ש סמכות הפרשיות. (דבורי יואל)

☆

וימסרו מאלפי ישראלי אלך למתה שנים עשר אלך חלצני צבא. פירש"י להודיע שבחן של רועי ישראל כל מה חיובן חם על ישראל עד שלא שמעו בmittato מה הוא אומר עוד מעט וסקלוני וממשעו שמיתת משה תליה נקמת מדין לא רצוי ללכט עד שנמסרו על ברוחן. יובן לפני עבדא דהוי כי הרה"ק ר' אלימלך מלזענוק היה נועם אל הרה"ק ר' היחאל מיכל מזלאטשוב ואיז כבר היו נסעים קהן חסידי אל הרב ר' אלימלך פעם אחת שאל אותו הרב ר' מיכל מודע הקהן נסעים אליהם השיב מפני שאני אוהב צדיקום (ונתבען על הרב ר' מיכל) אמר לו הרה"ק ר' מיכל לאוות צדיק שר' אלימלך אהוב אני שנאג, השיב הרב ר' אלימלך אדרבא מטעם זה עצמוני אני אהוב אותך, ولكن ייל כי משה רבינו הוא שאמר על עצמו עד מעט וסקלני היינו כי מروب ענוה סבר שבוזאי ידנוhow למידה על רוב פשעינו, אמן לעומת זה גרמה נדל העונה הלו שיאחכו אותו בגין בירת שעת, וזה כי דברי רשי להודיע שבתחן שלאו שיעונתינו מרובין עד כי מותנו וזה ע"כ השתדל שלא עזיזה הנקמה בשלימות כדי שיתארך זמן בתפללה וירושחו ליכנס לאראי, אמן בתפללה וירושחו ליכנס לאראי, אמן הרים היה בוה נדר ושבועה מאת הבוואר שלא יכנס הארץ ממשיכ

ויברך משה אל ראשיו המתוֹת לְבָנָיו ישראלי לאמור זה הדבר וכו', ואחוויל כל הנכאים התנbecao בכה מוסף עליהם שהתנbecao בוה הדבר, ויל"פDDRSHO HO"L שבר מצוה בהאי עלמא ליכא ותמהו חמפני הוא הששית שומר תורתו והרי כתיב ביום תתן שכרו, ות"י דקיי"ל אדם שכון שליח אינו עובר בכל תלין וידעו כי תורה צוה לנו משה ושיטים מפי הנבורה שמענום א"כ על התריי"א שכון ע"י שליח וליכא כל תלין משא"כ על השתיים אייכא כל תליך והם יסוד האמונה והנה משה בעת שאמר זה הוא ע"י שליח אבל בעת שאמר זה הדבר ששכינה מדברת מתק נרנו היה ע"י עצמו והנה קייל אין בעהיב עבר בבית אלא א"כ טובען ולפ"ז נראה לדבני עלי"י אמר משה בכחיו וזה הדבר אף דזה ע"י עצמו משום דהכ"ע בודאי לא יתבעו שלא יחלפו עולם עבור עולם עמד ואני עובר אז, משא"כ להמן עם אמר בכחה. (ישmach משה)

☆

נקם נקמת בני ישראלי מאת המדיינום. ונראה בהקדם מה שעננו פקודי החיל להחיזות הנקבות, דהנה אנשי החל לרוב חביבם את מרייה הרה"ק כיוון שידעו שמיתתו תליה בנקמת מדין ע"כ השתדל שלא תהיה הנקמה בשלימות והשבו שיעיז אויל יתאזר מותת משה שתליה בנקמת מדין, וכשראה משה רבינו שנודמן טאות כוה לצדיק עלייך השב כי רצון הבויה"ת היה נ"י כי שלא יונגרה הנקמה בשלימות כדי שיתארך זמן מותנו וזה ע"כ מקום להרבבות בתפללה וירושחו ליכנס לאראי, אמן הרכיה בוה נדר ושבועה מאת הבוואר שלא יכנס הארץ ממשיכ

מי האיש ההפטץ חיים...

**מוסדות
יטב לֵב**

דבר"י מסאטמאר בארא"ק ת"ו

נתיסדה עיי' כי' מון דביוקה"ט זי"ע
ובנשיאות כי' מון רבינו עט"ר שליט"א

ווערט א שותך

מייט דאס טיעערסטע וואס כל' ישראל פארכואנט
די תיינוקות של בית רבנן
סגוליה נפלאה בדוק ומטעשה!

סיפור אדיקום, בביור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתו צריוקים

מעשרי הקהיל נקרא במקומו, אחרי קריית התורה התנצל הגבאי לפניו שמנפיה היראה חזרך לתת את העליה של שלישי להעישר מפני שבתו של עשיר זה קרובה אצל השלטון ויכולת למול לנו רעה כשתיודע שלא נתנו לאביה את העליה המכובדת ביתורה, בתום התפלילה נשג ר' אייל לאוטו עשיר ואמר לו: אכן על פי פירושי צריוקים לחתך שלישי, כשהראה ר' אייל את תמיית העשיר הסביר לו מונתו: הנה בפרשת מנות מונה הכתוב את חמשת מלכי מדין "את אוית ורק ואת צור ואת חור ואת רבע" ואומר רש"י (כ"ה ט") צור היה חשב מכלום ולפי שנגה בזיהו בעצמו "להפקיר בתו" מנאו שלישי.

ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא

הגאון רבי יאשע בעיר מבריסק ישב פעם בדיון תורה ושם הדין ודברים בין שני הבעלים דיברים, תוך כדי הטعنות קפין אחד מהם ממקומו וצעק בקולות משונות כלפי הצד שכנגד, כעס עלי' הגורי"ב מבריסק וגער בו בזיפה "יעוזת פנים צא מכאנ'", בשנית ישבה עלי' דעתו גם הגאון ר' יאשע בעיר ואמר לחבורי הדיעים: רשותי פסלתי עצמי מלודן עוד בדיון תורה זה ואני מסתלק מעת על מנת שתושיבו אחר במקומו, אמרו לו, והלא בדיון עשית שכעת עלי' שהתחცף כל' האי, ומפני מה ולמה יסתלק מן הדין הזה, אמר להם: דבר זה מותרת משה למדוח שהלא משה איש האלוקים חי גוע באפו שנאמר ויקנוף משה על פקודי והיל, ובוואדי מיד שכבה חמות וחויה חכמתו ותורתו למקרים, ואעפ"כ לא הורה עוד הלכה בגיעולי כלים, אלא אמר לאלעזר להורות בהלה זה, ק"ז להודיעו שכמוני שיש לנו ללמד משה שכ רב ודין כיון שבא לכל כעם ובא לכל טעות ונעלמה ממענו הלכה שעיה אחת, שב אין לך ולהורות עוד באותה הללה.

ומקנה רב היה לבני רואון

הר' החסד ר' פרץ מפרשחא חשה נפשו לנסוע לארכ' ישראל, וכשרצה ליטול רשות מרכו היהודי הק לא נתן לו, ולא עברו ימים מעטים ור' פרץ חלה, ובא אליז' היהודי דק' לבקו ושאלו אם עדין בדעתו לנסוע לארכ' ישראל, אמר לו ר' פרץ: כתוב בתורה "ומקנה רב היה לבני רואון ולבני גד" ומה התורה מספרת לנו זאת, וכי שבת הוא זה להצדיקים בני גד ובני רואון, אלא שהצדיקים הללו טענו ומקה"ה ר' ב' שיש להם קניון רבם משה רבינו ע"ה, וכיון שםשה רבינו נCKER בעבר הירדן, אים רוצחים להיפרד ממנה, וטענתם הוועלה, וכמו כן אני רואה שהרבי יסתלק בזמנם קרובה מן העולם הזה, ולכן אני רוצה עד להיות בארץ ישראל, אלא להיות ביחד עם הרבי כי יש לי קניון בו, אך כך היה, שר' פרץ נסתלק באותו חולין, ומן קצר לאחמן' נסתלק גם היהודי הק.

לאמר זה הדבר אשר צוה ה'

אחר הסתלקות הגה"ק מהר"י מאידישוב ז"ע היה בנו הרה"ק רבי אליהו זצ"ל אצל מוחתו הגה"ק ר' יהושע מבעלז ז"ע שהיה או במרחץ לאבן, סמוך לק"ק גריידינג, והוא שם על שבת קודש פרשת מותות, ואמר לו הרה"ק מבעלז להרה"ק ר' אליהו שיאמר תורה, ואמר לו איזה פעים ולא רצח, עד שהפהvir בו, ואמר כך: שמעתי מאבי דק' שאמר בשם רבו ה' מrown ר' צבי הורש מזידיטשוב ז"ע שאמר בשם הגה"ק ר' יצחק מדראהabitish ז"ע כאשר רוצחים לומר תורה לפני בני ישראל, צריך להיות על כל פנים על אחד מגן אופנים, א. שיהיה דברי התורה לטומת נפש האומר, אופן ב' שהיה תורה שיאמר לטובת כלל ישראל, אופן ג' שלא אמר תורה עד ששמע מפי הגבורה, עכללה"ק. ואמר הרה"ק ר' אליהו זצ"ל, כל גן אופנים מromo בזה הפסוק, והוא כולם במשה רבינו, "יזכרה ה' אל ראש המותות" מromo אופן הא' לטומת פש השומר, והוא מromo בראשי המותות כי משה רבינו ע"ה היה הראש על כל הנשיים ועל כל בני ישראל, אופן ה' לבני ישראל" שה תורה שאמר היה לטומת כלל ישראל, לאמר זה הדבר אשר צוה ה' שלא אמר דברי תורה עד ששמע מפי הגבורה. עכללה"ק.

וימסרו מאלפי ישראל

הב"ח הי' לו בקהלתו אנשי ריב ומordon אשר הצרו לו במשך כל שנות רכבותיו, לפני פטירתו נאספו סביב מיטחו בראש הקהילה, וביניהם גם בעלי המחולקות הללו, הרם הב"ח את עיני וראה את בעלי ריבו, נאנה מרחה ואמר: עתה באתם אלוי, הורייזו הללו את ראשיהם, נענה אחד מהם ואמר בשם עינוי ולגנות דמעות רבי! על הפסוק "וימסרו מאלפי ישראל" אמר ר' ישע' להגד שבחן של רועי ישראל, שעד שלא שמע בmittתו מה הוא אומר עוד מעט וסקלוני ומישמעו שמיתת משה תליה בנקמת מדין לא רצץ לכלת עד שנמסרו בעל כורחן, עכ"ד ר' ישע' ולכאורה הר' מסופר כאן בשבחן של ישראל והיה צריך לומר להורייז שבחן של ישראל ולא של רועי ישראל, אלא הענין הוא כמו שאמרו חז"ל (תובות ק"ה) הא' צורבא מרבען דמורחמן עלי' בני מתה, לא משם דמעלי טפי אלא משם לא מוכחו להו בימי' דשמייא, ולכן כשוחאים שאוון האנשים שהמנה גת הטאון עלייהם "עד מעט וסקלוני" נכוונים למסור את נפשם עלי' בשעת מיתת, הרוי וה בא להודיע שבחן של רועי ישראל" שיש כאן חוכחה נאמנה שהה' נהג ישראל אמתי, שוג מתנדדי מקרים שזה לאו אתם בשולם מוקדם, הוא מפני שהוחיכים במיל' דשמייא.

את אוית רקם ואת צור

ר' אייל חריף התפלל פעם שחרית בעיר מוסווימת, וכשהגיעה לקריאת התורה לא נקרא לעלות שלישי כנהוג אלא אחד

**מאמרים נחמדים, עד דרשו מוסדים
כפטור ובראה משוקדים**

פרפראות לchapma

על עשה, שאמר לו הקב"ה שידבר אל הסלע והוא הכה, וא"י בגמ' מנהות של עשה מענישים רק בעידן ריתחא (עי' י"ג פ' סלטת י"ט י"ז), והנה אמרו חז"ל (גיגות ז) כל ימי בלאם הרשע לא כעס הקב"ה כדי שלא יוכל לומר את אותה שעשה שהקב"ה כועס, ולקל את ישראל, וא"כ כיון שלא היה עירן ריתחא כל זמן שלBUM ה"ח, א"כ לא היה יכול להעניש את משה, וכן רק אחרי נקמת מרדן כשהדרו את בלעם בחורב או תאוסף אל עמק מפני שיוכל הקב"ה לכבוע ולהעניש על עשה. (עדות בייחסוף)

★

נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאוסף אל עמק. ולכארה תמה, لما תלה הקב"ה מיתה משה בнакמת מדין, ויל' עפ"מ דאי ביליקט שמעוני שדן הקב"ה את משה בחטא מי מריבה מפני שהוא לו למזר מכח קיז שא"צ להכות בסלע דברי הגור שיתה רק שחתת שרה עכ"ז עלי המים לקראות קיז לבן הגבירה שיעלו המים לקראות ולא הזך להבות בזוז, והנה ייל בעניין נקמת מדין ג"כ מכח מהכענים שرك רצץ להרעם בתיב לא תחמי כל נשמה קיז במדין שגדמו רעה ליישראל שחדוי בשבילים נהרג עם רב מישראל כ"ש שציריך נקום בהם, ובזה תבادر שער הנה לא רעה הקב"ה להעניש את משה מפני ודילמא לא ידע ללמדך קיז, אבל אחריו מלחתת מדין שה"ע קיז א"כ hei לו למזר ג"כ במ"ר מרביה ולהלן ישאף אל עמק. (פנינים קרים)

★

החלצו מאתכם אנשים לצבאו וכו'. ופרש"י אנשים צדיקים, וראיתי לפרש בזה דברי התוס"י (ינמוס ק"ה פ"ה) שכטבו דחווי קמדחא אליו שאמור קברין עכ"ומ אין מטהמים כמו דמציט שפעם אחת אליו קאים בבית הקברות אמר ליה ולא כהן מר, אמר קברין צדיקים אין מטהמים, כמו דהותם קמדחא כן בקברין עכ"ם, עכ"ד התוס', ותמושו כולל מהיכי תהיית דשם קמדחא דילמא גם שם אמרת, אך ייל דאי בוגם (ט) עכ"ומ אין מטהמא וכטיב אדם כי ימות ואין עכ"ומ קורי אדם, ומקשין והכתוב הזה ג' וכו' במלחתת מדין ומושני דילמא מות חד מישראל, ופירות והכתב ולא נפקד ממנו איש, ומושני לעבירה, עכ"ד הגמ', ולפי"ז נמצא אדם נאמר ולא נפקד ממנו איש לעבירה, שלא חטא אז והז' צדיקים, א"כ מוכח דקברין צדיקים מטהמים, ודוא"כ כתוב הזה ג' וכו' במלחתת מדין ואע"פ שהם צדיקים, וא"כ נאמר לא נפקד ממנו איש פשוטו דלא מות מיניהם א"כ עכ"ד רק לומר מה כתוב הזה ג' וכו' במלחתת מדין הוא מושם עכ"ם, וא"כ מוכח דקברין עכ"ם מטהמים, ולפי"ז שפир יובן דברי התוס' דכitosן רע"ב בחוד קמדחא וא"א לשניהם להיות אמת כאמור. (מנחת חינוך)

ויברך משה אל ראש המנות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה' איש כי ידר נדר וכו וברש"י איתא כל הנביאים התנבאו בכח אמר ה' מוסיף עליהם מעשה שהתנבא בו הדבר אשר פרש"י וה הדבר שהבעל בלשון הפה והחכם בלשון התורה ואם חלפו אין מותר ואין מופר ויל"ד על הניל טובא, חדא על מה דקאמר קרא לאמר זה הדבר והוליל וזה הדבר אשר צה ה' לאמר גם על מה שפרש"י יל"ז ומה ענן ה לפرشת נודרים שמרעיה התנבא בלשון זה הדבר וגם על הפ"י השני שפי' שהבעל בלשון הפה קשה הדכי רמייא בקרא דלשון הפה ורק מהני איך נל"פ עי"מ דקי"ל שחיבר אדם לומר בלשון רבו ולא ישנה מלשונו וא"כ הכא שאמר מרעיה לשון חלול אצל חכם כדכתיב אל ראש המנות וכי לא יהל דברו ולשון הפה בגוי אבובעל כדכתיב ואם הפר יפר וכי ולכן אסור לשנות מלשונו ומשווה' הבעל בלשון הפה והחכם בלשון התורה דייקא, אך קשה דהא גוֹפָא מִנְילָן מן התורה שאסור לשנות מלשון רבו ונראה להביא ראייה לזה מהה שבל הנביאים לא זכו להתנבא בלשון והדבר כי לא דברה שכינה מתקן גורנים כמו מרעיה והכא שמרעיה דבר עם ראש המנות ואמר להם בלשון זה הדבר ושוב כשם אמרו לבני ישראל גם בן בלשון זה הדבר כי מכביבים הם שחיי אין שכינה מדברת מתקן גורנים וסד"א שיישנו מלשון רבים ויאמרו כה אמר ה' על בן אמר ליהם משדרעה לאמר והדבר שהם יאמרו בלשון רבים והדבר ומה ששמע שחיבר אדם לומר בלשון הפה ונלמוד מזה ג"כ שייאמרו הבעל בלשון הפה והחכם בלשון התורה ודקה מפני שאין לשנות מלשון רבו ונמצא ב', הפירושים ברש"י מקושרים יחד שאע"פ שמוסיף עליהם מה שהתנבא בזה הדבר עכ"ז כאן רזה משה שייאמרו גם הם והדבר כהו שנשמע מזה שהבעל בלשון הפה והחכם בלשון התורה נnil וא"ש. (חתם סופר)

★

איש כי ידור נדר לה'. ובמודרש איתא ושח"כ ימינו בצל עבר והיא פלאי ויל"פ עי"מ דарамי' בגין' שאיל אמר אדם לה' קרבן אלא קרבן לה' מושם שמא ימות אחר שיאמר לה' ולא יספיק לומר קרבן ונמצא מוציא ש"ש לבטלה ובזה הילשון נדר לה' ולא ידור נדר לה' דהיינו בשידור איש יאמר בזה הלשון נדר לה' ולא אמר לה' נדר וע"ז אמר המדרש בונון טעם זהה' בימי ומי' ימינו בצל עבר ומה"ט חיישין שמא ימות בינותים ונמצא מוציא ש"ש לבטלה ומשווה' יאמר נדר לה'. (נפש יהונתן)

נקום נקמת בני ישראל מאת המדיינים אחר תאוסף אל עמק. ולכארה תמה, لما תלה הקב"ה מיתה משה בнакמת מדין, ויל' בכיאור הענן שמיתת משה היה קשור בнакמת מדין דהנה משה רביינו נענש שימות במדבר ולא יכנס לארץ ישראל מושם שעבד

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

וורשות והקרת

בענין טבילהת כלים

כל דבר אשר לא יבוא באש תעבירו במים (מצוות ל"א כ"ג)

בחכמים עד שנטבלו הוא מדרבן, אולם אין לשונו סובל זה היבואר, וצ"ע.

דעת הרמב"ן

הרמב"ן (כפירושו מה"ה בagan) כתוב: ולבוי מהרדר עד לו מר שטבילה החותה מדבריהם, והמקרה אסמכתא עשו אותו וכו' וזה ציריך תלמוד, עכ"ל.
אמנם בשווית שואל ממשיב (מהדורות ח"ד סי' ז) רצה להביא ראייה מדברי הרמב"ן (כפרשנות) שהוא מצווה דרבנן, DIDURU KOSHEH HARBEN, למה לא נצטו במצוות הגעלת הכלים ושרהון במלחתה שחון וגוג, והירץ דבשהון וגוג שהיה נחלת ישראל, והותר להם כל שללים אפי' קדרי דחזרי, כמו שנכתבו לארץ ישראל שהותר להם אפי' קדרי דחזרי, אבל מدين לא היה נחלת ישראל לא והותר להם כליהם, עי"ש.

והנה לכואורה התינה על הגעללה, אבל על הטבילה עדין יקשה אמאי לא נצטו עליה רהרתי טעם חיזבו משום שבנס מרשות עב"ם לשוטה ישאל, ולא משום אישור רקי מדורנן, ע"שBARUCHOT.
וע"ע על קושיא זו בכלי חמודה פר' תצא (ס"א' אות ז) ובשו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' קי"ד ס"ק ב'.

גדיר מצוותה וטעמה

בגדר מצוות הטבילה כתבו האחרונים שיש לומר ב' דרכם, או שיש איסור השתמשות בחכמים עד שנטבלו, ולפי"ז אין להשתמש בה עד שלא נטבל, כיון שעדיין לא יצא מיטמאתו.

אמנם יש סברא לומר שזו רק מצווה בעלמא ולאו משום שיש איסור השתמשות בחכמים קודם שנטבלו מהתמה טומאה וכדר, (חו"א מבן לפ"ד הרישומי שבת' ע"ז פ"ה הט"ז), עניין הטבילה שמותו הוא מפני شيئا מרשות טומאה לקודשו ע"ש, וראייה לדברי שרהי בcli של נברי מותר לאכול בהם ואין איסור השתמשות בהם כשהוא עדין ביד נברי אלא משבאו לרשותו, ע"כ דלא נאסרה השימוש בהם מהתמה טומאתן, אלא מצווה בעלמא.
ואלו שני הדרכים מבוראך בר' הראשונים, דבעצם מדאוריתא או מדורנן, בראייה (ה' פ"ח סי' תס"ד) דאין כאן אלא מצווה עשה, אך לבא קפidea ואיסור להשתמש בחכמים בזמנן שלא הוטבלו.

הנה בעקבם דין זה דעתם כלם הנקיחן מן העבר"ם שעריכים טבילה, נחalker מה הראשונים האם חומו הוא מדאוריתא, או הוא רק מצווה דרבנן ורק אסמכותו אקריא.

השם"ק במנון המצוות כתוב למנות מצוות הגעללה טבילהת כלים בכלל תרי"ג המצוות, ח"ל: להגעל כלים בדכתיב כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש תעבירו "להטביל כלים בדכתיב וכל אשר לא יבוא באש תעבירו במים (מצוות קצ"ז).
וין חותוס' ביוםאי (עה) מביא דודעת ר' שתבילהת כלים הוא מדאוריתא ע"ש. וכן חובה בתוס' ביבמות (מג) עי"ש, וכן חזא דעתה הרבה אחרים.

דעת הרמב"ן

הרמב"ם (כפ"ז מהל' מאכלה אסורות ח"ה) כתוב וח"ל: טבילה וז שמטבילין kali והסועה הנקיחן מן העבר"ם ואודך יותרו לאכילה ושתייה, אינה לענין טומאה וטהרה אלא מדברי סופרים, ורמז לה כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באשותך.

ומופיע המשועה למדeo שאינו מדבר אלא מטהרתו מייד געולי גוים ולא מיד טומאה, שאין לך טומאה עליה על יד האש, וכל הטמאים בטבילה דין עולין מטמאתן, וטמאת מות בהאה וטבילה ואין שם אש כלל אלא לענין געולי גוים, וכיון שכחוב וטהר אמרו חכמים ותוספ' לו טהרה אחר עיברתו באש להזכיר מגיעולי גוים, עכ"ל.

ומשמע להודיע מדבריו דסביר שהוא רק מדברי סופרים ורק מצאו רמז להמן התורה, אבל עיקרו מדורנן, ובכ"ב הוב"ח (כ"ז סי' קכ) שדעת הרמב"ם שהוא דרבנן.

★

אמנם בכספר משנה (א) מביא ד' הרשב"א בתשריך כתוב שדעת הרמב"ם שעיקרו מדאוריתא, וזה שכחוב ומדברי סופרים למודנו לפי ספריושו והוא מדברי סופרים, אבל עיקרו מדאוריתא, ובראה שמה שכתב הרמב"ם ומפני השמועה למדeo, הבין שכנותו אדרבי תורה, עי"ש.

אמנם כבר הרבה כל האחרונים להמו על דברי הרשב"א וסבירו דודאי שיטת הרמב"ם והוא מדורנן, וכי שנראה מריחסות לשונו, ויש מן האחרונים (עין בנסת הנדולה י"ד סי' קכ) שרצו להגיה בדברי הרשב"א שכונתו על דראב"ד ולא על הרמב"ם, ע"ש.

★

ויש מן האחרונים שרצו לאמר שיטת הרמב"ם דודאי סבר שישור מצווה והוא מדאוריתא, ורק האיסור להשתמש

חידושו של האבן"

בתשו' אבנִי נזר (י"ד סי' תיח) כתוב לחודש, דאף אי יש איסור להשתמש בחכלי עד שלא נטבל, מ"מ אין איסור אלא במקומות שבידיו לטובלו ואינו טובלו, אך במקומות דליבא מען ומוקה מים ומהמתן כן אינו טובלו לא נאסרו הכלים וככל שהשתמש בהן.

וסמך דבריו אהא דעתא ברדרבי (מנחות ל,): דאף לדבישת גבר בת ד' כנופת بلا ציצית אסורה, מ"מ אם נקערו הציצית בשבת מותר ללבושם ואין בו איסור, בגין שאין בידו להטיל בו ציצית בשבת, וכן פסק הרמ"א (חל' ציצית סי' יג ס"ג).

ומהכא שמעין דאף לדבישה זו אסורה וمبטל בה מצות עשה, אעפ"כ במקרים שאין בידו לקיים מצוה ולהטיל ציצית לא חייב כמבטל מצוה ושורי, וה"ה היכא דאין בידו לטבול הכלים שוב לא הוא כמבטל מצוה ושורי.

ובשיטת הרמ"ם פלגי האחرونים اي הו דאוריתא או דרבנן, דהפרי מגדים (ס"י תפ' במא") כתוב לדון מה夷עשה האדם שאין לו כוס בשבייל ד' כוסות רק כוס שעדרין לא נטבל, ומסיק דאיין בכח ד' כוסות שהוא דרבנן להזחות האיסור השתמשות שהוא מדאוריתא והוכיח כן מדעת הרמ"ם ע"ש. חזין דנקט להודיע והשימוש בחכלי קדום הטבילה הוא מדאוריתא.

אמנם בשיעות יעקב (י"ד סי' ק"ב) כתוב דאיין בגין אלא איסור דרבנן גרייא, יסוד הטבילה דאוריתא הוא למצחה בעלמא, וכן פסק במשנ"ב (ביבאו הלמה סי' שכ"ג) ודלא כד' הפמ"ג.

נמצא לפיה זה שהנפקה מינה הו, דאי נימא דיש איסור להשתמש בחכלי עד שלא נטבל, הרי שהשתמשות זו באיסור היא, אולם אי נימא דהוא רק מוצה בעלמא שוב לא נאסר ה השתמשות בחכלי. ומאייך גיסא אי נימא דהאיסור הוא בהשתמשות

הכלים, א"כ אין שום ענין להטביל אם אין רוזעה להשתמש בה, דהיינו שיבא להשתמש פשיטה שלא נתחייב בטבילהו, אולם אי נימא דהוא משום מצוה, א"כ יש לומר דאמר ר' מה ורין מקדרין למוצות, וראי להקדמים ולטбел הכלים מיד כשהונכשו לרשותו ויצאו מרשות הגוי, אף שעדרין אי נימא משתמש בהם.

ולhalbכה פלגי בה הפסוקים אם עבר ונשתמש בה קודם טבילה, ההוא רוע ורועל וכן החוטס והרא"ש (בע"ז עה) כתבו דהמאכלי נאסר באכילה.

אולם ברמ"א פסק (ס"י ק"ב ט"ז) דאיין לאיסור המאכלי באכילה מהמתה זו, ולכוארה תלייא פלוגותם בהנ"ל. אמן דמעין בתוס' (שם) יראה דביארו דשיטת האוסרין הזה משום שלא יבא להטיר כלים הטעון הגללה, להשתמש בה קודם הגעלון והثم הו איסור ממש משום בליעת איזורן בדורפני הכלל, והיינו טעמא דגזרו ע"ש.

האחים יצאו למלחמה, ואתם תשבו פה?

אונזערע בידיער אין ארץ הקודש שטיעני בראש המערבה.
פארן "חינוך התהוו" מדן ועד בארכ שבע.
לאמייר נעמען א chalk און דעם מליחמה ה' בעמלק, און
מרקב זיין די גאולה שלימה במכורה בימינו.

מוסדות יטב לב באהה"ק
ירושלים - בשי ברק

ה' מסעַי • באולם ישמח לך

**פנוי הטעורה
הנלמד במסגרת חבורת "יסודי התורה"**

נו"ג ע"י אחד המג"ש

פנוי הטעורה

חולת חז"ל אוכל ואח"כ מפריש

חולת חז"ל מדין ברירה

בשו"ת חכם צבי (בחותפות ט"ס ג') הקשה על הסברא שאוכל ואח"כ מפריש מדין ברירה דלא שייך ברירה אלא כשנתנה בתקילתו, אבל בחלה חז"ל לא התנה קודם האכילה רק אוכל ואח"כ מפריש, ובשות"ת שבת הלוי (ח"ד סי' קמ"ח) כתוב שבאמת צריך להפריש במוחשתו בשעת אכילה, ולא הקילו בחלה חז"ל אלא לענן שא"י ע"צ קביעה מקום וזה ע"י ברירה, אבל מסתימת הפסוקים לא משמע כן, ומ"ט מהני מדין ברירה שתאנאי ב"יד הוא שוחלה שמספריש לבסוף תוקדש מעיקרא (להלן שם), וכלשונן החזו"א (דמ"א סי' י"ג סק"ס) שכ"ל ישראל עושה ע"ד חכמים והו כי אילו התנה, עי"ש.

השיעור שעריך לשיר בסוף

בענין השיעור שעריך לשיר בסוף מצאנו בזוה מחולקת, והנה בפרש"י ד"ה (אוכל והולך) כתוב "כל הפת כנילושו כדי חלה ומפרישה באחרונה", ומוחת מזה שאיןו צריך לשיר אלא כדי חלה בלבד.

אך מצאנו ראשונים הסוברים שעריך לשיר מעט מהעישה חז"ל מהחלק שמספריש לחלה, ובטעמו של דבר מצאנו מחולקת, דעת התוס' (במרות כי. ד"ה אוכל) דהוא משומש מוקף שכתו וזייל "משמע דלא בעי מוקף, מיהו הינו יכול לפרש שבאהדרונה לאחר שיפריש התורמה ישאר מכורי שיטקיים בו מוקף", וכן כתוב הרץ (ביצה שם) בשם יש מפרשים, ובמג"א (או"ה סימן תנ"י סק"א) שכתב "دلulos במעין שתהא בחתיכה המופרשת לחלה, מוקפת למפקת השירים הנוגעים, אף אם אין שאר השירים לפנינו ואף בנאכלו, דין מוקף על השירים אלא על ההפרשה".

אך יש סוברים דינה שעריך לשיר יותר אינו כדי להפריש מן המוקף אלא ממש שיחיו שיריה ניכרים (פי' אסור לעשות כל העיטה חלה, דההפרשה צריכה לפעול ולהתир, וגם עשה כל העיטה חלה אין ההפרשה מתרת כלל, וזייל התוס' (ביצה ט) "זהיכא דשכח ולא הפריש מן הפת מעי"ט קייל דחלתה חז"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש, וכי ולמהר יפריש חלה, וצריך שתהא גדולה כדי שהיה לה הכריא אחר הפרשה דכתיב (מדمر ט"ז) ראשית, דברין שידייו שיריה ניכרים", וכן הרא"ש שם פ"א סימן י"ג) מביא שיטת ושי"י ואוכל כל חפת ומישיר בה כדי חלה, וכותב ע"ז "ולא נהירא, דא"כ זהה לה למימר ומישיר כדי חלה, אלא משמע [ש] צריך לשיר יותר מחייב חלה, כדי להפריש עליון חלה, מושם דבעין ראשית ששיריה ניכרין וכו' וכו', וכי"כ הסמ"ג (עשיון קמ"א), הדורשה וחב"ח בדעת הטור סימן סק"ג), הרמ"א (שם) והמשנה ברורה (סימן תנ"י סק"ר י').

בגמ' (דף ט) "דאמר שמואל אף שעשת אורן ישאל החיבת בקהל מון התורה אסורה באכילה מושט טבל עד שתופרש ממנה חלה, אבל הקילו בחלה חז"ל להו שיש להוים מעשת חוץ לאין שיאן חוויה אלא מודרנן התויר לאדם להוים אוכל והולך את הפת ולישייר חתיכה כשייעור להו והואר בך מפריש ואותו חתיכה להלה, וכן נפסק להלכה בש"ע (ו"ד סי' סכ"א) "ואם רצה לאוכל תחילת ואחרך פיריש החלה בח"ל מותר מפני שאין עיקרה אלא מדבריהם". ומובادر ברמ"א (טט) דהא אמרין שאוכל ואח"כ מפריש הינו דוקא בעיטה שנילואה ביה, אבל כטעשה ב' עיסות נפרדות ובא להפריש מעיטה אחת על חברתה אסור לו לאכול מהעיטה עד שיפריש מוקדם. ובעיסות נפרדות שלא היה לו שעור חלה וצרכם בסל ווחדר מטי' במציאות שאופים לפסח שעיסות פחota מכתיעך ואח"כ מטרפה בשלן מצאנו בזוה מחולקת הפסוקים האם דינם כנילושו ביהד דאוכל ואח"כ מפריש או דינם כעיסות נפרדות וצרכי להפריש קודם האכילה, ודעת המשנה ברורה (סימן סק"י) להחמיר שנחשב בעיסות נפרדות.

חקירה בדי חילוף פרישה בחול'

בחלה לחם (סימן ב' סק"י - כי) הקר בזוה אם מצוות הפרשת חלה בחול' הוא כמו מתנות כהונה שיש חיוב ליתן המתנות ורוע לחיים וקיבה וכדו' ואח"כ אין טובלים התבואה, וכך חלה חז"ל אוכל והולך ואח"כ מפריש, או שמא יש בזוה גם איסור טבל, ומה שאוכל ואח"כ מפריש הוא מדין ברירה דבדרבנן יש ברורה, והוא כהובר למפרע שמה שמספריש לבסוף היא כבר חלה בשעת לישת.

והנפ"ט להלכה בין ב' הדריכם אם אכן דלacz' ולא הפריש חלה בסוף האם אכל עיסות טבל או לא, דלacz' א' אף שבittel המצוה בזוה שלא הפריש לבסוף ט"מ לא

אכל עיסת טבל, משא"כ לצד ב' אכל טבל.
ובאמת מצאנו בזוה מחולקת רاشונים ולהלכה נקיטין דטובלות כמבואר במהרי"ז (סימן פ"ח) הובא בש"ד (סימן של"ג סק"ה) וט"ז (סימן סל"ד סק"ה), "דיעשת חז"ל שנטבתשה ולא הופרשת חלה יש ליטול עטה, ואע"ג דכשנתבשה הותה הכל טבל, (ಡיעסה שמוחי"ב בחה קודם הפרשה היי טבל), מ"מ כיון דאח"כ הפריש אמרין ביריה דבדרבנן אמרין ביריה, ותו דגבי חלה חז"ל קייל כשמואל דאוכל ואח"כ מפריש אלמא אמרין ביריה, וכ"ט בש"ד (שם סק"ז) שכתב דאוח שאלל העיטה אף בחול' לא ישאל להם על חלה דמננצע שאכל טבל למפרע, וכ"ה בגמ"א (סימן תקיי סק"ה)adam לא הפריש בסוף נמצא אוכל טבל למפרע, וכן הוא בט"ז (סימן תנ"ז סק"ה) עי"ש, ועיין בשו"ת חותם סופר (חיי סי' ט"ג) שהמוהר"ם שי"ק היה מסופק בזוה, ורבו מון החת"ס השיב לו בפשיטות דוזאי חלה חז"ל טובל, עי"ש.

דאנערשטאג פ' מסעַי - אין זאל פון ישמח לב

אלקא דמאיר עננו!

צדקה רבבי מאיר בעל הנס

המסיבה מוקדשת לעזינו הרה"ח ר' עזריאל ביד מרדכי יודא מאראקוויישט זצ"ל

מוסדות יטב לֹב

דברינו יואל מסאטמאר בארא"ק תי"ז

נת"סדה ע"י כי מון רביהקויט זע"א
ובנשיאות כי מון רבינו עטיר שליט"א

צענטראלן דינער - ומעד חינוך הטהור
בכבוד הרואי ווילן מיר איז האפליך לאדענען זיך צו באטייליגו פערזענליך בי אונזער יערליך
למען קום מוסדותינו הק' שהם יסוד החינוך הטהור בארא"ק
וواس ווועט פארקומען ברצ'ה בעמד קהיל רב רבען ותלמידיהם, גוזלי רבני העיר שליט"א
דאנערשטאג פרשת מסע הבעל"
אמ 8:30 אוננט אין זאל פון "ישמה לב"
26 Clapton Common - London E5 9BA

די סעודה וווערט
צונגשטיילט דורך:
ריידס קעיטערינג

לרגל יומא דהילולא
מהגאה"ק בעל ישמה משה זי"ע

זמן גורל

צאלט אויס א
מלמד לחודש
מייטן סכום פון 720 פונט
און באקטנט א
רייכע يولבעגען וווערכ
מייטן סגלה לשMRIודה
פון ישמה משה זי"ע

קומט צייטליך צום דינער
9:15 ביז

און גיט אוין אן גורל איז
א טיקעט קיין אמעריקע
להסתהף בצל הקודש פון כ'ק מון אדמור' שליט"א
בתג השוכנת תשס"ט הבעל"

*Terms and conditions apply

מתן שכחה בצדה

צאלט אויס א מלמד לשבייע
מייטן סכום פון 180 פונט

און באקטנט א
א ניע ספר מרביה'ק בעל דברי זי"ע
אדער א זלבערגען לעכט צינדרע

צאלט אויס א מלמד צוי חדש
מייטן סכום פון 360 פונט

און באקטנט א
א הערליך يولבעגען הכרלה סעט

צאלט אויס א מלמד לי' שבייעת
מייטן סכום פון 540 פונט

און באקטנט א
ניע זלבערגען סעט פון הבדלה
און א זלבערגען לעכט צינדרע

א איןטראנסנטע און נוצברארע מתנה ווועט פארטילט וווען פאר אלע משתתפים ביימ דינער

הלוות ודיין, מפסק הראשי והאחרוני,
על חספה באוריפוטומים שונים

חוקים להורותם

חל' ברכות יט

נערך ונסדר ע"י הרב יהואל מיל אברם פרידמאן שליט"א

עוד טעם דעתך גם על זו' המינים בדיין היא לברך בורה נפשות, אלא דמץ' חביבתו קבוע לו ברכה מיוונית ועתה שאון לו שיעור לא גראום צטור לשאר מינים, ובשועה"ר בסידור כתוב בע"ז דכל הברכות אוזלי בתן הקלה שבמה.

צירוף פרי מז' המינים עם פרי אחר

אכל חצי כזית מז' המינים שברכתי על העץ וחצי כזית מפרי אחר שברכתי בורה נפשות, מברך לאחריהם בורה נפשות (זהה מקום להסתפק בז' דכיון דאם הוא אוכל שיעור שלם של פירות מז' המינים בלבד בורה נפשות על שרף הפירות שאינם מז' המינים אינו צריך לברך בורה נפשות על שרף הפירות ונפטרים הם בברכת על העץ שברך על זו' המינים, וא"כ היה מקום לומר אף כי אכן מכל אחד רക חצי שיעור בז' ולא פשתה, ובשו"ת ארץ צבי (ס"י כי"ט) הביא דהאנני נור נסתפק בז' ולא פשתה, והוא הכריע שם לברך בורה נפשות דכיון שהוא רק חצי כזית מז' מינים לא כלל חיל עליו חיב ברכת מעון ג' ואסרו לברך משאי' בו"ג יכול לברך בטעמיים דלעלו, וכ"כ בכה"ח).

ב' מיני אוכלים מין שברכתי

ברא נפשות
האוכל פחות משיעור ממיון מזונות שברכתי מעון ג' [על העז] נחלקו מהחיה], או שאכל פת פחות מכך בצירוף פחות משיעור ממין אחד מז' המינים שברכתי מעון ג' [על העז] נחלקו הפסיקים בהז' י"א לבך אחריהם בורה נפשות (קיצור שוריע שם דק משמע ממחאה"ש הניל, וו"א לדוריין אהריהם מעון ג' לבך אחריהם בורה נפשות ר' הרב ולשיטו כנ"ל דזלי בתן הקל, אלא דצ"ע לדבוריין בנוסח הברכה אי למר על המוחיה או על העץ או שניים וNSTפק בה בס' קצות השולחן ונשאר בצ"ע).

צירוף ב' מיני אוכלים לברכה אחורונה כשברכותיהם

כל האוכלים והמשקים מצטרפין לכזית לברך עליהם ברכותם הרואין להם כגון אם אכל חצי שיעור ממין אחד של שבעת המינים (שברכתם על העז) מצטרפין ממין אחר משבעת המינים (שברכתם על העז) מצטרפין לבך אחריהם ברכת מעון ג'. וכן אם אכל חצי שיעור מטופחים וחצי שיעור בשם וכדו' מצטרפין לברך ברכת בורה נפשות.

צירוף ב' מיני אוכלים שעאים שויטם בברכתם.

אכל חצי כזית פת וחצי כזית ממיון מזונות מברך לאחריהם ברכת על המלחיה (שו"ה"ר בסידור פ"ח סע' ז, קיטוש"ע שם סי' מ"א סע' ד, ובשועה"ר כתוב הטעם כיון דכל האוכלים מצטרפין לברכת הקל שבמה, ובסי' בנין שלום הביא עד טעם מארונים דיש לצרף בז' דעת ראב"ד הסבר דעת תפחות משיעור מברך לאחריהם מעון ג').

אכל חצי שיעור ממין מזונות או ממין אחד משבעת המינים שברכתי הוא מעון ג' וחצי שיעור אחר שברכתי הוא בורה נפשות מצטרפין לשיעור לבך אחריהם ברכת בורה נפשות.

והוא הדין כשאכל חצי כזית פת וחצי כזית ממין שברכין בורה נפשות מברך אחריהם בורה נפשות (מי"א בשם כהנ"ג והטעם דיש לצרף בז' דעת ראשונים דעל פרי מז' המינים מברך בורה נפשות אפי' בפחות משיעור, וכן דעת הר"י המובה בתוס' דאפי' על שאר מינים מברך בורה נפשות בפחות משיעור ולכן בצירוף שניים מברך, ובמחאה"ש צירוף

הילולא רצרייה

תולדותיהם של צרייה ומעשייה הטובים
של בעלי הילולא אשר בשנותם נקבעים

הגה"ק רבי משה בן הגה"ק רב כיabi הירש ז"ע טיטלבויים

בעל "ישמה משה" יומא דהילולא כ"ח תמו (תר"א)

שבוע הבעל"ט יחול יומא דהילולא קדישה של מרכז הגה"ק בעל ישמה משה ז"ע עובי"א ובהיות כי כבר כתבנו בשנים קדמוניות סדר תולדותיו בארכוח ע"כ אמרנו בספר לדoor אחרון צדיק מה פועל, רב חיל"י ותוקפי של משה איש האלקים אשר מחוזה שדי חזזה ובגודל קדושתו גילה לו הרבה עניינים מן השמים הן בהקץ והן בחלום.

במציאות הרהוריו אויל כדי להניח דרך זה, שמע בת קול מן השמים אל תירא כי אתה אני.

ברוחן שםיא

ספר היטיל ז"ע, Deck הוה טליה והי לומד אצל זקנו הק' הייש"מ, הי' פתאות פוסק מהלימוד והי' שותק כמה רגעים, ואח"כ שאל לנכח אס שמע את הבית קול, כי עכשו יצא בת קול מן השמים, פ"א אמר לו דאוונו השמאלי שוקע אצלם כרוזים שומם, ועיין בספר "גבעת שואל" להר"ק מקאשי ז"ע, שבמיא דבר פלא שהיש"מ לא הי' שומע דבר חול באותו אותן שהי' שומע הכרזים, פ"א בדברו עם נכדו היטיל בעניין הכרזים ששומע אמר לו דעתה שמע שבעל "הפנים מאירות" שלוח לפרשת שלום.

פ"א בלומדו בעזרת נשים בbihlcn בההתבודחת שלא יבלבלו אותו, כי התמדתו הי' עד להפליא, באו איזחו נשים לבה�"ג ליזרת אנשים ופתחו האה"ק ובכו בקהל גדול וצעקו והננו לשוכן רמה על חולה מס肯 ר' לבקש רחמים בעדו, וקהלם בבל אותו מאד מלימודו, והרחד בלבו הנשים הללו ידמו כי קולם בוקע ורקיעים ולא ידעו כי בלבוOTT מתרורתי אשר אין שוה להם, וכיוף שמע קול מן השמים קול אומר קרא עצת עני תבישו כי ה' מהחסיה, וד"ל כי קרוב ה' לנשבר ר' ואת שעותם ישמע ויושיעם, בהיותו עדין צער לימים, צערו פ"א איש אחד, והקפיד עליו הייש"מ, וקפידתו חלה על האיש החוא, ומות בקוצר ימים ר' ל, וגילו לו מן השמים, שיזהר מהיים והלהה לבל, יקפיד על נפש ישראלי דלמא נפקא מני' בנין מעלייא, ושמא כרו שאמוריהם: אל תהרגם פן ישחו עמו הניעומו בחילך והוריידמו וגו' (תהלים קנ"ט), הכוונה שירידתו מנכסיו עני חשוב ממת אך את נפשו שומר.

בסה"ק ייטב לב (פר' צו) וול"ק: עובדא ידעא כי בימי קדם בהיות ק"ק אוחעל באיזה זמן בסכנה גודלה מכח המרידת, וספר מזולחה"ה בעהמ"ח ס' ישמה משה כי נאמר לו בחלים קומי צאו מתוך ההפחה והшиб אינו רוצה, וכ"ז למען הצל שארית ישראל, וכן ה' ת"ל יצא העיר בשלום. מתחילה הי' להיש"מ היסוסים בעניין נתינת קמיות, בחשו פן ואולי הוא עניין של מカリע כה עליון וכו', פ"א

עם נשימות בחלום

חוותו מר'ה ר' ניסן נפטר בעת היותו בן כ"ב שנה ויען שhortnen הי' מחזקו על שלחנו וכל מחסורי עליו, ע"כ לאחר פטירתו פ"א באמצעות לימוד בחדש וטהרה נפל במחשבתנו לאחר שחوتנו ז"ל הילך לעולמו ואין מי שיחזיקנו, והוא בעצמו לא יעסוק במסחר וקנין כי לא יתבטל מעבודתו, וממעט אשר יש לו מעזבון חוותנו אם יtan לאיש אחד שייעסוק במ"מ לא יספק סך זהה לפרנסת שנייהם, ובאם הי' לו שלושים אלף ה' מספק לפרנסת שנייהם, והי' ביחס ליתן לשוטף שייעסוק במ"מ עבورو, ואז הילך לעבד את ה' כאשר עם לבבו כן עלה במחשבה לפנינו, ואח"ז הי' מתמנמן על הספר וcumut נים ולא נים, וראה הילך אחד ושם בהיכל יושב איש צעיר לימים על הכסא בראש, ועל הפה מה עמד איש גודל הקומה, והראה לו באצבע ואמר בזה"ל: "רבי יצחק לורייא", ותיקף הילך להאר"י הילך, אמר לו הא"י בזה"ל: "יונגעroman וווען מען האט שווין שלשים אלף שוב אין צרכיכם לעזרת הש"ת", והאיש גדול הקומה הי' רבי חיים ויטאל זלה"ה, ותיקף

קדישא אחורי אחיו החי, וכן ה' שלא רצה לחולץ ובא אליו הנפטר בחולם וגם לאבוי בא בחולום, והאי סבא קדישא לא נח ולא שקט עד שנתן חילוצה לאשת אחיו המת, ואמר האי סבא קדישא כי האיש דוד הנפטר לקח אותו עמו את הנפטר שה' מאנ"ש לפה ולמליך לפני, כי הוא לא ה' מכיר מוקדם את האיש דוד ע"כ ירא לגשת אליו.

וה' עטער

רביה"ק ז"ע סייר עובדא נוראה אשר מקובל מפי הרה"ק מליסקא ז"ע, שה' מתלמידיו המובהקים של היש"מ, שפ"א כשהוא לבקר את רבוי הייש"מ בהיכל קדשו, מצא את הדלת סגור, ומאהורי הדלת שמעו שרבו יושב ולומד עם אחד, אחר כך כשפתח הדלת הסתכל הרה"ק מליסקא בפנים, ולא ראה שם אדם אחד, לתמהונו שאל את מxon הייש"מ הלא שמעתי מבחו ששים لماذا יחד, השיב לו הייש"מ בפשטות: וכי אין ידוע לך מאמר חז"ל כל תח' ישיבתינו בין עצמו וкорאו ושונה, כביבל הקב"ה יושב בגנו ושותה עמו.

בחולם אדבע

הרבה דברים נתהפכו לו בחולום, גילויים נוראים בסתרי הבריאה וההשגהה, אף דברי הלכה וגאודה כМОבא הרבה בספריו ה'ק, בלשונות שונות השתמש בעת הביא דברי חלומותיו כגון "נתודע לו בחולום" "אליך יגוב בחלום", וכדו; והעד על עצמו כי חלומותיוῆמה מעניין בואה, ידוע מה שפ"ד דרכו שירש גם לזרעו אחירו לתרע מדרשי פלאה ז"ל: נתגלה לי בחולום שמצויה גודלה לקובי הרוחקים, ר"ל בباءוריהם על הפליאות, והטעם שבודאי הפנימיות של הפליאות הוא ייחוד עמוק, ומאן דמקרב אותן אף בנגלה, רק שיהי לבו לשמיים נעשה ההיחוד לעלה, כמו בכל המצאות א' שעשוה בשלימות ותבון.

ענין משפטות

וגם זאת ידעתנו כי הריגש שצורך לעורר רחמים ולהתפלל על אנשים בני ישראל ועוד טרם בא דבריהם אליו והחפכל עליהם, כאשר קרה פ"א אשר במווצאי יהה"פ אמר לחכם אחד שה' אצלו מתלמידי החת"ס זללה"ה, אך שראה הימים ביוהה"פ את רבוי הקדוש וציר לו את תמןנות התפלל בעדו ובعد ביתו לטובה, ולמחמת יהה"פ הביאו לו מהפ ascent מכתב מהחת"ס זללה"ה ושם ה' כתוב כי תפלל بعد בנו ה' אברהם שמואל בנימין (הוא הגאון בעל כתב סופר) אשר הוא חולה מסוכן ר"ל, והמכتب הזה בא עוד בעיוהה"פ, ונותעכבר ביד הנושא המכtabים, אשר לא ה' יכול להביא אליו בשני ימים האלו.

הרה"כ ר' מאטיל סלאנים זצ"ל סייר שפע"א בא היש"מ לחדרו המיוחד לו לעבודות ה'ק, וראה איך שאחד יושב על כסאו, וקלסת רג'ו דודו לדמותו, ונבהל מאד פניו, ונסע לאחד מצדיקי דודו לשאול פשר הדבר, והצדיק השיב לו: דעת כי זה ה' חייה"ר בעצמו שבא להtaggorot בך.

זוכטו דאגדול יגון עליינו ועל כל ישראל אמן

התישב בדעתו הלא נאמנו מאד דברי הארץ"ל והלא הוא באמת חסרון הבטחון, ומעת זאת שוב לא הרהר בעניינים כאלה ושם ה' מבטח.

בעת היותו בן כ"ד שנים בא אליו בחולמו חותנו הרב מורה ניסן זל וכאשר נמצא רשם בכתב יד קדשו ז"ל: לזכרון ביל מוש' אחר חצות הלילה או ר' לוי זל ואמרתו על אנשים וראיתי בחולום חותני מורה ניסן זל ואמרתו מה מאחר שישב און מעוניינו אותך שתהה וולך בחירות מה אתה עוזה בכאן, והשיב לו בשפה רפה משוט בארץ ומתהלך בה, ואמרתו לו למה לא תגיד לי, ואם אתה צרך לדבר הלא אדם חי אני ויכולני לתקן קצת בעזרת הבורא יתברך, ואמר לי ראוי לך להבין, והבנתי מדבריו ששוב אין עונשין, אך ורק שלמנוחתו ולמקומו לא הגיע, ואמרתו לו האם חשבו למך בתקון הזכיות מה שגדל אותה ונשא אותה כאמון את הינוק ואENCH בכל CHO שיביאנו לتلמוד תורה, ואמר לי כלל לא, ותמהתי מדוע מה זה, ואמר לי אם שיש זכויות של עדיין צורומים בשקים אווצרות והון רב, ולא ידעתני עדיין מה הם, ועדיין לא لكחו אותן כל לחשוב כמה שכר מגע לי עליהם, ודובר זה הוא עגמות נפש יותר גדול שהמתים מנקאים אותן ואומרים לי שאני עשר גדול ואין כל מאומה בידי, ועוד דברתני עמו בדברים הרבה אשר לא ניתן לכתוב עכ"ל בכתתי"ק.

עם נשימות בהקפיין

אמר כמה פעמים כמה ואותם בחקיע בחדרו, ובפרט בעת הקפות בש"ת, ואך בפרטות אמר על רביינו הנעים אלימלך אשר לא ראה אותו כי אם פעם אחת בעת הקפות, ומבחן הטעם שיש לו תרעומות עליו על שמנע בחמי מלבוא אצל.

פ"א אירע אשר אברך אחד נחמד נעד בקיוץ ימים ר"ל, ולגודל רחמנותו על האיש שהלך ללא חמלה קיבל על עצמו למדוד בשנה הראשונה בכל ימים דג' גמ' לתועלת נשימות המת, וקרה מקרה אשר יום אחד ה' טרוד מאד בענין ד'ת בין בעלי דין, ושכח למדוד הדג גמ' נג'ל, עד שלעת ערב בעוד שהבעל דינים עמדו לפניו בא אליו האיש הנ"ל בחקיע זאמר לו בזה"ל ר' משה לי ר' משה רחים, רחם, ערברארמעט איזיך ערברארמעט איזיך, ותיכף נזכר ששכח למדוד הדג גמ', והלך בזריזות ופרע את חבו בלימוד גמורא, ופ"א אירע אשר אחד מאנשי שלווה נפטר ושל"ח, ואחר עברו איזה שבועות בבורק כסוקם האי סבא קדישא ופתח את פתח חדרו שמע קולו של זה הנפטר שה' מאנ"ש והכיר בקולו והמתין לשמעו מה מדבר, ושמע שאמր בזה"ל דוד דוד אמר לפני הרב, ועננה קול אחר בשותי לקרב אל הרב, וקול השני לא ה' ניכר לו, אז פתח פיו הנפטר שה' מאנ"ש ואמר: הנה זה השנה אשר נפטר פה שניאורי איש אחד ששמו דוד בלא בנין, והוא מתנעל ומתחנן לפני כבוד הרב אשר ישתדל שאחיו ששמו כן יחולץ לאשתו כי אין לו מנוחה, אח"ז שלח האי סבא

קורות וסדר הקופת ימי בית שני
מייסד עפ"י מדרשי חז"ל וספריו אגדה

ה קופת בית שני

LET

חכמה ויראת חטא, ותאהוב את החכמים הפרושים ותמסור השלטון בידם כעצת ינאי בעלה, ותגדל לעשות עוד והעבירה את כל הצדוקים הרשעים משומרתם, ותתן כהונה גדולה להורקנוס בנה הבכור שהי' אוהב את הפרושים, ואת אריסטובולוס בנה הצעיר מינתה שר צבא על הצדוקים, ותשלח את הצדוקים מירושלים לגור בערו הארץ למען לא יעדדו להם לשטן בהנегת המדינה, ושלומיות הייתה עשויה עניינה העם באשר נודע בשער בת ובין אהובה בעניינה העם לאחיה שמעון שהיחת מתנגדת מזא' למעשי ינאי בעלה אשר גנד תורה ה', וכל התנהוגותה הייתה על פי אחיה שמעון בן שטח ובית דיננו, והছירהו עטרת ישראל לישנה ותגדל השלוום בארץ ויקראו לה "של ציון" המלכה (ובספרוא בחוקתי פ' שהוא בלשון גוטרייקון "שלצמי המלכה" מלשון שלום-ציון)...

אך מזא' העלה ינאי בהכלי מלוחמותיו את חמת הגוים שכינוי יהודה עליון לרעה, ובמוותה הי' הארץ הרוסה ושבורה לרסיסים, אשר נערכו בה רבעות חללי חרב, וממהן אשר היו כבולים בכית האסורים ומהם שנמלטו לאלפייהם על נפשם ויעצבו את הארץ, ועתה אשר כל המלוכה והמושלחה הי' בידי הפרושים מיד קראו דרור לכל אלו שהוו בבית הסוהר וכמו"ג יצא הנרמז לגולים לשוב לארצם.

באותה שעה נבר נפטר יהושע בן פרחיה הנשיא לעולמו, ויאמרו החכמים למןות את תלמידיו יהודה בן טبאי לנשיא, אבל לא רצה לעלות מאלכסנדריא מצרים, ויכתבו זקנינו ירושלים אגרת יהודה בן טבאו: "מןנו ירושלים הגדולה לאלכסנדריא הקטנה, עד מותי אrosis (תלמידיך חכם נמשל לחחת) ישב אצלם, ואני ישבחת עגומה עליו" מיד עלה יהודה בן טבאי לירושלים.

ותעמדו חיל וצבא רב בארץ ותגדל עוז כוח מלכות יהודה ועוד שחייב מהר נפל מורה וחיתתה על כל מושלי הגוים מסביב ביזדעם שלב כל העם באמונה עם המלכה הצדקת ומזא' חזקה ובאה כל הארץ אל המנוחה והשלווה ותרם קרן ישראל.

המשך יבואה אי"ה

מזה ינאי - מלוכת שלומיות המלכה

בן ארבעים שנה היה ינאי כשנדבקה בן הקחת אשר מת בה, ויכבד עליו החולי שלוש שנים אלא שאף בחליו לא נחש מטע גבורות מלחמה, ויצא עם צבאיו על מיזר רגב אשר לבגריס המזוקני ויצר עליו ינאי ימים רבים עד תש שכו, ויבוא יומו למות, ותתחנן המלכה לפניו, ואמרה לו, אתה ידעת את האיבה אשר בינה ולכין העם הפרושים ועתה שני בנים קטנים הם ואני אשה, על מי תעצבי וכי מזקדיי לכל ינקום כי העם את נקמתך להעביר המלוכה מבנייך, ותבע שלומיות המלכה מאד. ויאמר ינאי לאשתו אל תיראו לא מן הפרושים ולא מהצדוקים אלא מן הצבועים שדומים לפירושים שעשויהם כמעשה זמרי ומבקשים שכר כפונחס, ועתה איעץ ויטב לך ולכני אחרי, והוא במוותי אל תגיד לי איש ותתמרי להחניתו ואיזי תשאי את גויתך עד לכדך את העיר הזאת ואיזי חוללה על מטהתי, והנה בכואך בתוככי ירושלים קראי לחכמים שנשאו אותה, ותספר לי פניהם את סודך ותמסור להם גויתך, ותאמורי לפניהם: ינאי אויביכם מות, עשו בו משפט כתוב בעונייכם, וגם אני המלכה לא אעשה דבר במדינה מבלי חווות דעתכם, כי ידעתني את לבכם הטוב של הפרושים כי צדיקים ורוחניים הם והעם נוטה למשמעתם לעשות כרצונם, لكن כדי בעצתם ועשו הטוב בעיניהם, וגם יטב לי בעבורך כי אז יכבדו גם אותו לקרבני בכבוד.

וימת אלכסנדר ונאוי המרשיע הדוקר, והמלך עשתה עצתו ותטהר את גויתו, ותלכד מבצר רגב וחיל ינאי שב לירושלים, ותקרא המלכה לחכמים ותדבר אליהם בכל אשר צווה להם ינאי, ויעשו החכמים לכבוד בית החשונאים ויתנהגו בנתיבות שלום ויקברחו בכבוד גדול, וימליךו את שלומיות המלכה על כל הארץ יהודה וישראל כי היא הייתה שומרת את המלוכה לבניה הקטנים.

ותמולוך שלומיות הצדקת אחות שמעון בן שטח למלכות שמינית לבית חמונאי, והוא אשה

משולחן מלכים

שיעור קדש שנשמעו מפי ב'ק מרן רביינו הగה"ק שליט"א

כט — גלוויי טווה

יום ג' פרשת שלח תשס"ח לפק'

ביקור הגאון הגדול רבינו מנהם וברוי זילבער שליט"א

גאב"ד פרימאן

בעמוהש שית מאוני צדק דובי צדק, דרכו צדק

בבית ב'ק מרן רביינו שליט"א בקרית יואלייע"

**אראף דברי תורה אין זיין ספרים פון ארוי' דבי עילאה,
ער שרייבט די לשון דודי...**

**רבינו: אמאל שרייבט ער "בעל דודתי" אויך עיי יטב פנים
מאמר תוכחות מופר ליינ'ג מודה אתו יי'ן, אמאל איזוי אמאל איזוי.
ער ברעננט איהם אראף מעערערע מאל, דאס ווארט אויפֿ
"יציבא באראעא וגירא באשמי" שמאי (עריכין ט.)" ברעננט
ער משמו.**¹

**אויך דער פירוש" זומליך צדק מלך שלם הוציא להם זיין"
אויז בעש דעם אדב"ע, ער ברעננט דאס אין פרשת וישב
דארט שרייבט ער "שמעתין מפי דוד הנה"ק".**²

**גאב"ד פרימאן: עם אויז אינטערעסאנטער איסידורך
"בעל דודתי", כהאב נישט געעהן נאך איזוי שרייבן.**

**ער ברעננט אויך משמו דעם פירוש אויפֿ (במධבר ח כ"ה)
ומבן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד,
ושרת את אחיו.**³

**כהאב געהערט או דער דברי חיים אויז געפערן צום
אדב"ע אויפֿ שבת, אויז אויגגעקומווען או דער דברי חיים
אויז געועפן דער אכטער אויפֿן אויבנגן.**

**גאב"ד פרימאן הומין את רביינו שליט"א לחותנותתו שתהי'
שתתקיים ביום ד' שלח הבעל"ט.**

**ושאל רביינו על המחותן הרה"ג יוספֿ ליפשיץ שליט"א ראש
הכול בעלווא מאהנובקא לאנדראן**

**רבינו: אייער מהותן זיצט און לערטט בהתמדת. איך
געדרענוך נאך זיין פלייסיגקייט, זיין שוער ר' לייביש (הרחה)
בנש"ק ר' לייבוש בהרד"א טיטלביבים היי'ן האט דאך געוזאיינט
נעבן מיר און הייו סט. דארט האב איך איזים געעהן ער
פלענט אלין צוקומען צום שעור, ער פלענט זיצן דארט
און לערנצען און סייגוטער בייחמ"ד.**

**גאב"ד פרימאן: מיזאנט או ער קען גוט לערנצען.
רבינו: די וועלט זאגט או א למדן אויז נישט איינער וואם
קען לערנצען נאך דער וואם קען לערטט, איזוי ווי א גאנט איז
ニישט איינער וואם קען גאנט גאנט נאך אירינער וואם
גאנט...**

**ונסתהכ השיחה שהחנן ניזו הוא נבד מרן הגה"ק בעל ארוי' דבי
עלאה זיין**

גאב"ד פרימאן: דער יטב לב ברעננט כמה פעמים

¹ עיי יטב לב (ט) וז"ל וכמו שפירש דודי הגאון הקדוש מבריגל יציבא באראע מי שהוא תושב בעוה"ז, הוא ימורא בשם שמאי, עכ"ד המתוקים, ועי' שם (שפוטים) פירוש זה מפי דודי הגאון הקדוש מורה ארוי לזכיל' לאבד"ק ווישנאצ, עי"ש, ועי' שם (תמצא).

² זיל שם, ושמעתה פירושו מפי דודי הגאון הקדוש מורה ארוי לימיוש זיל לאבד"ק ווישנאצ שם הוא מלכי צדק הוציא עניין זה לחם זיין ר'יל אפיקו בהיותו עוסק במأكل ומשתה בחם זיין והוא עצמו באותו שעה כהן לאל עלילון, עכ"ד.

³ עיי ביטוב לב (פרי מوطה) בארוכה, דהלוים בהיותם בן חמישים שנה אף שלא עבדו כבר בשירה וזמרה, מכל מקום על ידי גודלacobודתם בין לבינו קונים עוררו כל ישראל לתשובה, זיין ושרת את אחיו, עי"ש, וביטוב לב (במדבר, האזיה, ברכה) ובשאר ספריו.

גאב"ד פרימאנן: בי טויבא איז אויך דא אין ארי' דבי
עלילאה (ס"י לא).

רבינו: טויבא איז א מחלוקת, דער ישמה משה שריביבט
ויך טאקווע אויך מיטן אדב"ע. דער אדב"ע זאנט או מיזאל
שריביבן "טויבא", דער טיב גיטין האלט או מיזאל שריביבן
מייט א' אל"פ "טאובא" (ועי בשות' דברי חיים אהעיזסרי ע"א בוה).
גאב"ד פרימאנן: דער אדב"ע זאנט או די וואס שריביבן
אויף אידיש א' טויב' שריביבט מען אויז' טויבא' וויל איז
ニישט מיינט דאס טוב' נישט א' יונה, ממיילא איז אויז'
אנגענומען.

רבינו: די וועלט שריביבט אויז'.
די גאנצע נקודה "או" ווי אויז' מיאנט ארטיס בי אונז
שויבא' איז אמאל נישט געוווען.

גאב"ד פרימאנן: ער ברענט דער פתהי תשובה (שמות
נשים אונט ט"ק"ד) ברענט בשם אב"ד בריסק "טאובא". ער
וועגען טאקווע דא אועלכען וואס שריביבן אויז' אויף אידיש
ווערטער וואס זענען די אלטער ווערטער שריביבט מען
אויז' איז'.

גאב"ד פרימאנן: סאייז געווארן נשטנה די אלע נקודות
מחמת א' סיבה, וויל א' ווי איז געווארן א' מלאופום, איז
מיישיביבט אידיש מוועמען און סימן צווישן זוי. די
זעלבע זאך איז געווארן מיט די צוויי יוד"ן.

רבינו: וויל איז' איז' א' חיריק.
רבינו: "רויזא" קומט צו שריביבן "רויזא", די וועלט
שריביבט "רויזא".

אבלער אלע כתובי שמות שריביבן "רויזא".
גאב"ד פרימאנן: אין בית אפרים (אהע"ס"י קא, הביבאו בט"ג
שנ"ג אורת ר' סק"ד) איז דא א תושבה או אפרוי שריביבט "רויזא",
ער זאנט או מזארף שריביבן "רו" ווען אפרוי שריביבט "רויז"
איז דאס א' גרויסע שאלת, דאס איז אויז' ווי שינדל מיט
יוד"ג. רויזא איז דאך סתם א' חלום (ועי' מ"ש הגאנק שלט"א בה
בארכובה בספרו שות' מאוני צדק ח"ג אהעיזסרי קב"ט).

רבינו: עם איז געוווען א גרויסער עולם מיט רבנים און
רביס וואס זענען געפארן צום אדב"ע⁴.

ב'חאָב אויך אויז' געהערט (הניל מדברי חיים) דער צילן פון
אייניקעלע, כ'חאָב עם נישט געהערט פונעם טאמן זיל.
עם איז דא א תשובה פונעם אדב"ע צום דברי חיים (ש"ת)
ארי' דבי עלילאה סמן ל"ב) וועגן שיינDEL מיט איזן יוד"ג צו מיט
צוי' יוד"ג, דער דברי חיים שריביבט אין די קקדמה (דברי
חיהם שמוט נשים שעיר הנקודות פחה חרוי) או ער האט אים
אנגעפערענט די שאלה, ער רופט אים דארט אן אויפן ספר
"ארי' שבחברה"⁵. די שאלה פונעם דברי חיים און זיין
בירור הלכה איז אויך געדראקט דארט אין ארי' דבי
עלילאה.

גאב"ד פרימאנן: דער דברי חיים שריביבט א' קלינען
בירור, און דער ארי' דבי עלילאה איז אים משיב בארכוות.
ער האט טאקווע אングענומען די ווערטער פונעם אדב"ע
וואס זאנט או מען דארף שריביבן מיט איזן יוד"ג. דער דברי
חיהם האט געהאלטן או מיזאל שריביבן מיט צוי' יוד"ג, און
ער האט אングענומען וואס דער ארי' דבי עלילאה האט
געשריבן.

רבינו: און מ'קוקט נישט אויף די חתימה וואס זי חתימת
מיט צוי' יוד"ג.

אבלער ער הייסט לחומרא געבן צוויי גיטין (כו הרכיע בשער
הנקודות שם, יע"ע בשות' דברי חיים אהעיזסרי ח"ב ס"י ע"ת, סימן קו"ט
מש"ב בוה).

גאב"ד פרימאנן: טאמער מ'חתמת' אנדערש.
דער דברי חיים האט געווארלט זאנט או אפלו ווען
מי'חתמת' נישט מיט צוויי יוד"ג זאל מען אויך שריביבן
מיט צוויי יוד"ג דאס האט ער אングענומען אינגןאנצן ווי
דער אדב"ע, אבלער טאמער מ'חתמת' הייסט ער געבן
צוויי גיטין.

רבינו: דאס איז זעיר א' שכיה' דיגע זאך, כמעט יעדער
איינער האט די שאלות.

⁴ עי' בהסכמה חתנו הגה"ק בעל דברי יחזקאל משניאו זיע' לספר ארי' דבי עלילאה על מסכתות הש"ס, ז"ל' איש בעודו בחיים
חויתו כמעט כל גודלי עולם השכימו לפתחו ורבים וכן שלמים שבאו ממנה מעינות החכמה בנגלה ובסתור, עיישי.

⁵ ז"ל מון הדברי חיים שם, והנה זה חדשות באו שמנาง הנשים לחותם בשם שנידל וכדומה שמאואר בסדר הגיטין למtoo בחד
יוד"ג והמה חותמין עצמן בשני יוד"ג, והנה בא מעשה לידי והוורתי לכתב בשני יוד"ג שלא לשונת מחתימתן, והגאון מוי'ה
ארי' ז"ל אב"ד דק"ק ווישנא בא על המחבר ספר ארי' שבחברה השיב לי בפלפול ארוך שעריך לכתב בווט חד יוד"ג
ולא משגיחין בחתימותן, עיישי.

⁶ עי' בשות' את ארי' דבי עלילאה (שת) וז"ל 'מה שהיה לי וכיו עס כבוד חותמי הגאון המפורסם נ"י נידון שם טויבא שמאואר בספר טיב
גייטין שלפי הברת מדיניטו יש לכטוב טאבא באלו' וכבוד חותמי נ"י החזיק מאד כדעתו של הטיב גיטין וכטב שוג טום שיצא
לאור הדפוס ספר טיב גיטין התנ"ל היה ג"כ דעתו כן, ואני כתבתי לו דלפנען איזן הדבר כן, והגט שבטלה דעתני מפני דעתוי עיישי'.

גאַבָּד פרײַמְאָן: דער דברִ חיים האַט געַשְׁרִיבָן
שריבָּין אַנְגָּס אֶןְדָּק די לֵדָה מִידְלָעָד שְׂרִיבָּין מִיטָּא אַלְפָן.

רביבנו: די צווייטע א' האט ער יא געשריבן "שטעאטם".

גאב"ד פרימאָן: עס איז א חילוק צוישן דעם, דארט ווואו
מייעוטשט דארפ מען שרייבן מיט אַן אַ, סטס ווי מיאנט
שנעל דעם פטה קומט עם אנעם אַ, מ'קען שרייבן מיט אַ
אלפ.

רביבו: פרadal דארף מען שרייבן מיט א אלף.

גאב"ד פרימאנן:adam aiyo avok fon di zaken ve'om zmenen
נישתנה געוווארן, אַפְתָּח אַלְפָ אֵיזֶ דָּא וְאֵם שְׂרִיבִין מִיט
צֹוִי יָודָעַן.

רבסיגןז: למשל איזיוק. אונ אוזו אויך בריינדל קומט מיט צוועי יוד"ן.

גאב"ד פרימאנן: אופק בראנא אין דא א תשובה אין דבריה חיים (ח'ב סי' קטו) או אויב מיזאנט עס ווי א פטה זאל מען שריבבן מיט א אלף אעדער גאנזישט.

רבייגן: פונקט היינט האבן מיר גערעדט, מיאו געאנגען
מנחם אבל זיין בי ר' שמואל זיינוויל כהנא היין, דער
נאמען זאנוויל.

רבינו: די וועלט שרייבט זאנזוייל מיט א אלך, אבער עס

גאב"ד פרימאנן: כי די ליטווישע אויז דא וואס שרייבן זונוויל.

רבינזון די זעלבע זאל איזו בי "פיזויל", אדער "פיביל".

ונבא"ד פרויינטאג רבי פיזיול אונז מזאנען ווישטן גושטונג

רַבִּינָה: וויל דאם איז א מענערישע נאמען.
גַּעֲוֹאָרָן: מישיריבט נאך אלט מיט גזויי יודֵין.

**גאב"ד פרימאָן: אונוויל איז יא געוווארן אַפְתָּה
וּכְבָרוֹ רְפִינּוֹ לְבָרְךָ עַל חֵיָה**

ואיהלו רבעיגו: לחיים, לעיר איבערשטער זאל העלפֿן איר זאלטט התונָה מאָן בשעה טובה ומוצלחת מינַת נחת און מיט שמהה, עס זאל זיין אַקשר של קיימא און

מונגייט דאך אודאי יעכט אויפן צוין, דער איבערשטער זאל העלפּן מעז זאל פועלן אלם גוטמן, נחת מיט שמחה מיט פירילובּן היגראזען סמײַד אָבִנֵּן עַד.

רביינו: אין רב טוב (למן הייטב לב ז"ע) דערמאנט ער
"רויאא", ווין מוטערס נאמען איז געווען רוואא בלומא, ער
ספר רב טוב הייטט דאך נאך יי מוטער. שריביט ער דארט
"קראטינ שם בספר ר' ב' מוב ע"ש אמי מורה רוואא בלומא".

א' הנוכחים: אויפַ די מציבות שרייבט מען דאך אויך איזו.

רביון: פון די מציבות אויז נישט קיין ראי', דארט שרייבט מען גרייזינג פונקט ווישרייבט גרייזינג ביימ ליעבן. או זונט האונט אונטראונט גאנטראונט דער אונטראונט דער אונטראונט.

מבחן נאכדים איז נישט געהעריג.

דא (בבית חינוך לבנות) לילנט מען א שטארדוקן דגוש אויף די
געמען או די מיידלעך זאלץ וויסן ווי אווי צו שרייבן, ווען ווי
לערנצען אין די ערשות קלאם לערטנט מען ווי אוים ווי אווי
צו שרייבן אונז ווי אווי דאמ אוניסצ'וליאנגן, עס זאל נישט זיין
קיין פראבלעמען אונז שאלות נאכדעם אויב ווי שרייבן
אנדרערש.

רבינו: כי האב שון נעה את מעשה איבער דעם נאמן
מאטיל' אין אן כתובה, כי מישרייבט מיט אן אל'פ' צי אן אַל'פ' (כפי שבכתב בבית שמואל סימן קמ"ג), וכפי שפק בשית' השיב
בצלה לסתם היחסמה משה קי' ע"ד, וכן הדרבנן חמי' א"ס בע"ב ע"ז).

א בחור פאר די הותנה או געוקומען פרעגן ווי איזו צו
שריבין ד נעממען אין די כתובה, האב איך איזס געוזנט צו
שריבין שטול' אין א אל"ג, בייס קבלת פנים או געועען
דארטט עמיינער אידעה, אונז ווען ער האט געוזהן דעם
נאמען האט ער געפרעגט וואם דאס איז, האט דער חתן
געוזנט או ב' האב איזס געוזנט אוו שרייביג, ער האט
געומאכט א גאנץ עסק דערפונג או מען ברענטן ארין
הערבראייש... (ויל מלאות איזס דעם אלך) און מיאיז מוכשייל את
הרבים... ער האט איברגונגמאכט די כתובה, ביז ווען די
זענען אングעוקומען מיט די כתובה צום דיין רבינו מנשה
שליט'א (הנ"צ ר' ישראלי חיים מנשה פרידטאן שליט'א) האט ער
ニישט געוואסט וואם ער וויל פון איזם, ער האט געוזנט
אוו קומט עם אין א אלך.

גאב"ד פריממאן: אוזי שרייבט מען טאכע, מיקען זיך
דאך טועה זיין מיט מאטל (שם איש) (כ' בהשיב משח שם). ס' אין
דאך דא אויפַּ דעם דריי תשובות אין דברי חיים (דברי חיים
אהע'ז' ח"א ס"ד עב, עג עד).

זעהט אום או לשיטטו פון יענען האט דער דברי חיים
אויך געהאט דעם פראבלעם.

ריבינו: יגענו וואך האט פונקט אינער געפרענט וועגן
איזויל' ר'האר מאקסנו וויהיון אוויו שירירין

ביור הנח"צ רבי ישעון רובין שליט"א
אדמו"ר מבריזדאוויין
בן ב"ק אדמו"ר מפאדרען שליט"א

בבית ב"ק מרן רבינו שליט"א בקרית יואלייע"

רפאלו איז געווען א שינאוער חסיד. ער האט געהאט א ברודער רב נפתלי ואמט האט געוועויאנט אין מעליין, האט ער געשרבין א בריוו פארן ברודער ואו ער האט זיך זייר אפגערעדט או ער ליידט צורת פון דעם איד. האט ער אים געואנט "או דו פארסטט אריין קיין שינאועע זי מזיכר דאס ענין פארן שינאוער רב".

ער ברודער איז געפערן קיין שינאועע און ער האט מזיכר געווען דאס גאנצע ענין און ער האט אונגעבען או פאר דעם איד גיט זייר גוט די געשעפטן ער איז זייר מצילה, או ער שינאוער רב זאל אים וועלן א דורך טון איין די געשעפטן וועט ער האבן זיינע אינגעבען דאגנות וועט ער צרו לאון דעם רב.

ער שינאוער רב האט זייר גוט געקענט דעם בערבעשטער רב, און ווען ר' נפתלי האט דערציילט פון דעם בריוו ואמט ער האט באקומען פונעם ברודער האט אים דער שינאוער רב געואנט לאמר זעהן דעם בריוו. האט ער אים געויזן דעם ביזו, ער שינאוער רב האט געליגנט דעם בריוו און ער האט זיך שטארק פארטראכט, נאבדעם האט ער געואנט "איך קען דעם איד גארנייט טון, ער איז א בעל מכנים אורח, מ'קען אים נישט טון גארנייט זאג רב רפאלו איז ער זאל זיך פרוביין מיט איהם איבערצובען, אפשר וועט עם גיון".

ר' נפתלי האט טאקו געשרבין א בריוו פארן ברודער, ער האט דערציילט די גאנצע מעשה. איז ר' רפאלו אריבערגענאגגען צו דעם ר' מרדכי און ער האט אים דערציילט די גאנצע מעשה ואמט ער האט געהאט בייס שינאוער רב. דער ר' מרדכי האט דעם שינאוער רב בכל נישט געקענט, ער איז נישט געווען קיין שינאוער חסיד, ווען ער האט דאס דערהערט האט ער געזעהן אועס איז אלעט אמת, און ער האט געזעהן או ער שינאוער רב איז שיז געגאנגען אנטאפען דארט וואו מען דארף, און ער האט אים געוואלט דערלאנגגען, נאר און ער האט זיך איבערגעבען מיטן רב.

אדמו"ר מבריזדאוויין חזמין את רבינו שליט"א להשתתף
בשחתת כלות בתו תה".

רבינו: מיר זענען דאך קובייס מצד איעיר שעוזר (הר"ץ ר' הערשל הוויז שולט"א מסטריזום, בן הגה"צ רב חיים שלמה זצ"ל, חתן הגה"צ רב היינץ רפאל גולדמן זצ"ל בערבעשטער, בן הגה"צ רב היינץ רפאל ישראלי זצ"ל). יעקב יוקל ט"ב מוואלאווען זצ"ל, חתנו ובן אחיו של מרדכי הייטבל בז"ע). די בערבעשטער משפחה איז געווען זייר נאנט אין סיגעט.

אדמו"ר מבריזדאוויין: איך געדעניך ווען דער רביז"ל (פרון בעל בדך משה ז"ע) איז געקומען צו די באבע ע"ה די סטורייזבער רביצין סתת הגה"צ רב זאל גורייס זצ"ל מבערבעשטער).

רבינו: יא, מיהאט זיך זייר שטארק נאנט געהאלטן. מצד די מאמעה תהי איז מען געווען נאך גענטער, אלס ער וואלאווער רב (אבי הרכבתה תהי, הגה"צ רב היינץ טייטלבוים זצ"ל אב"ד ואלאווער בן הגה"צ רב היינץ יעקב יוקל זצ"ל).

אדמו"ר מבריזדאוויין: עם איז געווען עפערם א מעשה מיטן בערבעשטער רב מיטן קדושת יו"ט.

רבינו: איך האב געהאלטן א מעשה פונעם טאטן זל איז דארט איז געווען אין בערבעשטער ווען רב היינץ יעקב יוקל זל איז דארט געווען רב, ער האט אינגעשטעלט נאך זיך אלס רב דעם אידיעס רב רפאלו, איז דארט געווען איז ואמט האט געהיחסן ר' מרדכי.

אדמו"ר מבריזדאוויין: דער וואלאווער רב האט עפער איסטערלייש געהאלטן פון דעם אידיעס דער בערבעשטער רב.

רבינו: יא, אבער דער ר' מרדכי האט נישט געוואלט או ער זאל זיין דארט רב, ער האט געוואלט א זון פונעם וואלאווער רב. און ער האט אים איסגעטילט גורייסע צרות פארן איז אידיעס ר' רפאלו, ער איז געווען פונעם בערבערשט איז א קליען שטיעטל, או מ'פארט קיין סיגעט פארט מען דאס דורך, אויב מ'פארט פון באנייע פארט מען דורך בערבערשט.

בקיצור דער ר' מרדכי האט אים איסגעטילט גורייסע צרות, איז ר' רפאלו האט דאס נישט איסגעעהאלטן. רב

האט געשית זאגן או דער טאטע (מן בעל דברי חיים ז"ל)
האט נישט געווואלט חתונה מאבן אין חשות. האט ער
געבעטען פונעם זידן או מיזאל עם מודה זיין וויל ער
האט געהערט זאגן או דער טאטע האט נישט געהאלטן
פון חתונה מאבן אום חשות.

רבינו: דער טאטע זיל האט דער ציזילט או ער אין שיין
ליידער אוועק נאכן באפריעיאונג פון טיפום, נאכן
באפריעיאונג אין מען גענאנגען זונן מלובשים אוון יעדער
האט זיך געטראפַן עפַען אנטזוטוֹן אָרְעָלְךָ וּבְדוֹן, האט
אִים דער טאטע געוזהָן מיט אָזָא דִיטְשָׁן צִילְינְדָּרְ-הָוָן,
פרעוגט ער אַים רֵיְכָה מָאוּרָה, פָּאָרוֹאָס האט אוֹר זיך
אנגענטוֹן אָזָא דִיטְשָׁן צִילְינְדָּרְ?!, האט ער געוזאגט "וואויל"
דאַם אַין זַיְדָה, דָּאָם אַינוֹ גַּוְשָׁת סִינְיָה אַמְּרָה".

אדמו"ר מבריזה איזין; כי אוננו איז געוווען זייןער מאנדנע אוזא לבוש, אבער ער האט הויש געוווען פון א חשש פון שעתנצע. דער רבי זיל האט מיר דערציילט מיט אונא המרגשות ווי לוייטזע ער האט זיך אויפגענערט.

רבינו: עיר האט דער צילט או איזינער האט דארט עפער
צובראן אַפְּנַסְטָעָר, אָזֵן דער רִשְׁעָה האט גַּזְוָאנְטָאָזֶן עַד
וועש שִׁים יַעֲזֵן צַעַנְטָן לְעַג, בַּיּוֹ וַעֲנָן דָּעָר וְאַם האט דָמָם
געטען קומט זיך מַודָּה וַיִּזְנָן, אַיְפָאַינְמָאָל האט זיך רבִּיכִי
יְוֹסֵף מַאוֹר אַנְגָּעָרוֹפָן אָז עַר האט דָמָם גַּעַטְוֹן. דָמָם האט
געַמְיַנְטָן דָמָם אַרגְטְּמָעָרְלֵי, אָזֵן מַאיְזָן טַאַקְעָ
געַגְאַנְגָּנוּ הַרְגָּעָנָעָן, אַבְּעָר מַהָּאָט גַּעַזְוָהָן אָז עַם
שְׁטִימָטָן עַפְּרָעָם נִישְׁתְּמַתְּמָה דִּי מַעַשָּׂה וּזְיוּ דָמָם אָזֶן
געַזְוָהָן, האט מעַן אַיהֲם פְּרִי גַּעַלְאָזָטָן.

רביונה: ביי די ערשותע קרייג זענען געקומען אסאך
גאליציאנער רביעיש אינינקלעד קיין אונגערא, און זיי
זענען שוין דארט פארבליביג, אסאך זענען טאקט
שפערטער צוירק געאנגען אבער אסאך זענען שוין
דארטם פארבליביג.

א' **מבניין:** מין גה"צ רבי לייביש פון טמאשוב
זצ"ל (חותנו של הרה"צ מטשרקוב שלייט"א, החנו של הגה"ק בעל דברי
שמעה מציעשנוב) דעם ציעשנובער רב' אידען אויז אויך
געווונע אוין אונגנאָרן בי די ערטשטע קרייג, ווען ער אויז
צורייך געקוּמען קיין טמאשוב, האט ער געוזאגט או ער
וועאלט געדאָרפט בל'יבּן אוין אונגנאָרן וויל' די אונגנאָרישע
אידן זונגן מאָרבּן אַגְּזָנָזֶר אַגְּזָנֶלֶעֶד.

רביינו: דער רודזינקער רב זיל (הגה'ץ רבוי צבוי הירש זיל, בן הרה'ך ביגאלץ זיל) אין געוווען אין קל'יננווארדיין ער איןו

אדמו"ר מבריזוד אוירזין: דער ואלאווער רב האט עפער איסענרגעווונליך געהאלטן פונעם איידעם רבוי רפאַל,
ער איז אוועק נאך בחיוו דווכט זיך מיר.

רביינו: עיר לונגר אין קערענטער, נבען רבוי ישעילע אין אויהל, עיר איז אוזעק בי ערשות וועלט מלחהה.

אדמו"ר מבריזוד אויזין: עיר האט אפייל געווואלאט או ער
וואל איבערנעםען, עם אויז שווין נאר נישט אויסגעקומען,
ער האט דאס נישט דערלעבעט.

דער רבוי זיל דער דברי יואל, איז דאך געווען דער אונטערפערער בעי זיין אידעם דער סטראזעבער רבין, (הזהיר כי הום שלמה זיל, עי' מכתבם דברי יואל ח' מא' מכתב קכח').

רביינו: די התונה או געווין אין סיגעט, דער
מונקאטשער רב אויז דעמאלטס געווין אין סיגעט אויף די
התונה, ער אויז געווין קרוב, דער סטריזווער רבוי אויז
דאך געווין א מונקאטשער אייניקל. דער פערטער זיל אויז
דעמאלטס געווין א זונגעראמן און דער מונקאטשער רב
אויז דורבענגןגען אויף די גאטס אויז ער האט אוים

געווען אין סאטמאָר.
רבינוּ פון מיין טאָטֶן ז'ל האָב אַיך אַוְיך געהערט, ער
האָט ז'יער שיינֶן גערעדט פון אִים. ער איז דאָק געווען אַ
ראָפְשִׁיצְעָר אַיִינְקָל, בן אַחר בָּן פון רְבִי אַשְׁרְלִיל, ער האָט
אוֹיך געפְלִיכְטָעַט בֵּי דִי עֲרַשְׁטָעַ קְרִיגַּעַ דַּעַמְּאלְטָם אַיז ער
אַזְנוּבְּוּנְיוּן קְיֻם האָרְבִּינוּן.

אדמו"ר מבריזודאוויין: פונעם רביען דער ברך משה
האָכ אַיד גַּזְעַטְרַט וְעַמְּנִי פַּעֲטָרַב.

ער איז געווען מיטן טאטן אָ ערשותע קאוזין, זי איז איז
געווען דעם ווידזן רבי שלום אליעזרס אָן אייניקל, ער איז

געווען אן איזידעם ביי די מומע אדל.

אדמו"ר מבריזדאוויין: מעדערציילט או מהאט געהאט באשטיימען די חוננה אויפ החוון אונ רבי שלום אליעזרל

חוופה. בי מײַן שׂווערטש משפה האב איך דאמ אוק נישט
געזעהן.⁷

ובירך רבינו לבך על היין.

ובירך רבינו: לחיים, דער אייבערשטער זאל העלפֿן בעעה טובה ומוצלה מיט נחת און מיט שמהה, דער אייבערשטער זאל העלפֿן מײַאל אויפֿשטעלן א שיין לעכטיג אודיש היין.

ובירך רבינו לבנו האב' שנבנט לעול התורה והמצוות: דער אייבערשטער זאל העלפֿן זאלסט ארײַנְגִּינְיַן לעול התורה והמצוות. גְּרִינְגְּרַחִיט אֵין ערציעהן לתורה ולהופֿה ולמעשים טובים מיט אַסְאָךְ תענג' נחת מיט אלעט גוטן.

ובירך רבינו להבלחה ולחמשפהה: דער אייבערשטער זאל העלפֿן מײַאל גײַן צו די חופה אין אַגְּטוּעַ שעה מיט

אַסְאָךְ תענג' נחת ברכה והצלחה וכל טוב. אַמְּבָנְיָהוּ אֵיךְ וַיְלַיְּאַבְּגַעֲבָן פָּאָרָן רַבִּין אַגְּרוֹם אֵיךְ לְעָרָן פָּאָרָמִיטָאָג אַיְן כּוֹל דְּבָרִי וַיְאָל אַיְן בָּאָרָא פָּאָרָק, עַם אַיְן בְּלִיעָהָז אַחֲשָׁבָעָר בְּכָלְל, מְלֻעָרָנְט דָּאָרָט וַיְאָרְפָּסִיגְן.

רבינו: ברוך השם, איך בין שׂוֹין גַּעֲזָעָן דָּאָרָט אַמְּאָל.

טאָקע צוֹרִיק גַּעֲפָרָן שְׁפַעְטָעָר קִין פּוֹלִין. ר' חִים הָרָשָׁא אַקְאָבָא אַוְוִיטָשׁ עַה האט מַיר דָּעַצְיִילַט אַז עַר אַז אַז אַיְנְגַעַשְׁתָּאָגָעַן בַּיַּזְיָן פָּאָטָעָר רַב (הַרְחִיק) רַבִּי אַבְרָהָם שְׁלָומָן זְלַל אַז עַר אַז דָּעַר סְטוֹרָאָפְּקוּבָּעָר רַב (הַהְרִיך) רַבִּי אַבְרָהָם שְׁלָומָן זְלַל גַּעֲזָעָן אַז אַשְׁוִי. דָּעַר בִּיטְשָׁעָר רַב (הַגְּהִיך) רַבִּי אַהֲרָן הַרְבּוֹכִיךְ זְלַל לִיגְט אַז אַשְׁוִי, דָּעַם צָאנְזָעָר רַבִּים אַז אַיְדָעָם. אַז אַלְעַ שְׁטָעַט אַז אַונְגָּאָרָן זְעַנְעַן אַנְגָּקָומָעַן צָאנְזָעָר אַיְニְקָלָעַ.

אדָמוֹר מִבְּרוּיָד אַזְוִיזָן: כַּגְעַדְעַנְק אַז אַפְּשָׁר נִישְׁטָא אַזְוִיז... מַיְן פְּלוּמָעָנָק רַבִּי שְׁלָמָה רַובָּן שְׁלִיטָא פָּוֹן דָּא, דָּעַר צִיעַשְׁנָבָעָר רַבִּים זְלַל, בַּיַּזְיָן חַתּוֹנָה אַז מַאֲנְטְּרִיאָל האט מַעַן גַּעֲרָעַט וַעֲגַן אַנְטָוֹן אַזְיָן עַרְמָל בַּיַּיִד חַופָּה (פְּנִינְגָּה בְּכָמָה מִקְמוֹת שְׁלָמָה לְהַלְבִּישׁ הַחַתּוֹן מְלַבְּשָׁוּ הַעַלְיוֹן בְּשִׁלְמוֹת שָׁאָין לְבַשָּׁין אַתְּ חַבְיתִּיד הַשְּׁמָאָלִי וְנִשְׁאָר חַלְיוֹן).

רבינו: מַיְן טָאָטָעָה האט דָּאָס אַוְעַקְגַּעַמָּאָכָט.

אדָמוֹר מִבְּרוּיָד אַזְוִיז: כַּגְעַדְעַנְק אַז עַר האט גַּעֲזָעָנְט רַבִּי שְׁלָומָה אַלְיוּזָרָל האט מִיקְחַתּוֹנָה גַּעֲזָעָמָט אַז עַר האט נִשְׁטָא גַּעֲזָעָוָסָט פָּוֹן אַזְזָאָז.

רבינו: עַר האט דָּאָס אַוְעַקְגַּעַמָּאָכָט. אַלְעַ קְנָדָעָר אַז אַיְニְקָלָעַ זְעַנְעַן גַּעֲגָנְגָּעַן גַּעֲהָרִיגָּעַן אַנְגָּעָתוֹן בַּיַּד

ערשָׁק פרשָׁת פָּקָד – שְׁקָלִים תְּשִׁמְשׁוֹת לְפָקָד

בִּיקָּר אַצְלָהָאָזְנָן הַגְּדוֹלָה רַבִּי מָשָׁה גַּרְיָין שְׁלִיטָא⁸

ראש ישוב לדמאנְפָּי

ובירך רבינו פְּלוֹתָת רַיְיָ וַרְיָל לְגַבְּיִ חִיְּבִי מִלְקִוּת שׁוֹגָגִין: די מַחְלֹקָת פָּוֹן רַבִּי יְהוָהָן אַזְרָעָל רַיְישׁ לְקִישׁ דָּאָרָף צְוּ יוֹן, דָּעַר רַמְבָּן (וַיְקָרָא אַז) וַיְלַיְּאַבְּגַעֲבָן פָּאָרָן רַבִּין אַגְּרוֹם אֵיךְ לְעָרָן פָּאָרָמִיטָאָג אַיְן כּוֹל דְּבָרִי וַיְאָל אַיְן בָּאָרָא פָּאָרָק, עַם אַיְן בְּלִיעָהָז אַחֲשָׁבָעָר בְּכָלְל, מְלֻעָרָנְט דָּאָרָט וַיְאָרְפָּסִיגְן.

רבינו: סְאָיו שְׁיַינְנָע עַנְיִינִים, קִם לַיְיָ בְּדָרְבָּא מִינִי.

רַבִּי שְׁלִיטָא אַדְרָשׁ בְּשִׁלְמָוּמָה וּבְמַגְבָּבָר בַּיִדְעָה?

הַגְּרָ"מָן: מַולְיכִין אָזְתִּי...

רַבִּי שְׁלִיטָא אַדְרָשׁ בְּדָרְכָה רַזְבָּה לִילְךָ (מִתְּהִיכָּה)... הַגְּרָ"מָן: וַיְיָ רַבִּי יְהוָהָן האט גַּעֲזָעָנְט "אַנְיִי נְדֹעַ בָּאַיְזָה דָּרָךְ מַולְיכִין אָזְתִּי (ברְכוּתָה)".

וְשַׁאֲלָרְבָּנוּ עַל סְדָרִי לְמַדְרָשָׁה, וְעַה שְׁחַשְׁעָרָה הוּא בָּעֵת בְּפָרָק אַלְעַ נְעָרוֹת בְּמַפְּתָחָוֹת.

רַבִּי שְׁלִיטָא אַדְרָשׁ בְּשִׁלְמָוּמָה, קִם לַיְיָ בְּדָרְבָּא מִינִי. הַגְּרָ"מָן: מעַן הַאֲלָט בַּיִדְעָה? מַחְלֹקָה פָּוֹן רַיְיָ וַרְיָל לְגַבְּיִ חִיְּבִי מִלְקִוּת שׁוֹגָגִין צְוּ יוֹן זְעַנְעַן קִם לַיְיָ בְּדָרְבָּה מִינִי (כתובות לה).

ונסתכָּבָ פְּלָפָולָה שְׁלַוְרָה בְּפָ�נְיָא דְּקָלְבָּד⁹

⁷ עיי' במנחות מהרי"יו (או"ח תתרמ"ט) שכותב שמקור שהנו כן הוזכר להחتن יומם המשום להזיכר ליהחטן יומם המשום להזיכר ליהחטןabo utrumque etiam in die festi etiam in die ordinaria. וכשר מנהגי הלבשת החתון הדומה לאבל, ובצד העיר שם דהרי הרומי"א שם כתוב בס"ז דאמו אין נהוגין בחליצת כתף להאבל ואם כן אין שם טעם שוב לחליצתו אצל החתן.

הגר"מ: די רבנן האבן דאם אוזי אוועגעשטעלט, אוזי ווי אנדעערז ואונן בי ספק דרבנן לקולא, אלץ לא תסוח ...

רבינו: הם אמרו והם אמרו, די רבנן האבן מתחילה נישט גע'אסר'ט קיין ספק, וויל אויב זוי אסרגן ווען ואלט מען דאם נישט גע'קענט מטור זיין, ס'יוואלט דאך געוען א שאלח פון א דאוריתא אלס לא טסור (רמב"ז בספר המצוות שורש ב') הקשה על הרמב"ז שסביר שם דכל מצות דרבנן הרי שורש דאוריתא מושם לא טסור, דא"כ אמאו ספיקא דרבנן לקולא, והביא במגילת אסתור שם בשם הרשב"ז בדור הרקיע דום אמרו והם אמרו, ומעיקרה תיקנ' באפנ' כוהה דספיקו לקולא עי"ש)

רבינו נפרד ממוני ב מהירות מחתמת קוצ'ר הזמן בעש"ק, ואמר ע"ד מל'אתה: ס'איו רין ברשות (ב"ק לא)... ערבת שבת האט מען רשות זיך צו איילן... דער אייבערשטער זאל העלפן, עם זאל זיין א לומטיגער שבת, א פריליכער שבת, מרביון בשמהה. עם איז שווין משנכנם אדר מרביון בשמהה.

והווטיפ רבינו: ס'איו א בפירוש'ע משנה או דעם ערשותן אדר דארף מען שווין זיין בשמהה, וויל די משנה זאגט (מניה פ"א מס'ז) אין בין אדר ראשון לאדר שני אלא מקרא מגילה ומתרנות לאבויים, איי, משנכנם אדר מרביון בשמהה, איז געדירגגען או בשמהה דארף מען שווין זיין דעם ערשותן אדר איז.

הגר"מ: בשמהה דארף מען אלעמאַל זיין, נאר אדר דארף מען מרבה זיין.

רבינו: עם זענען דא וואם קריינן אויפֿ דעם (על דברי הרמב"ז, עי' רשי' קוזשין יב. ד"ה יותה, תומ' ביצה כ"ה עי' ד"ה אורח ארעה, תומ' שבאותה ג'. ד"ה חן להזיב, וביע"ט) און דאם איז די מהלווקה פון ר"ז און ר"ל.

הגר"מ: א אונס כי הייבי מיתות זאגן די ראשונים איז עם איז נישט קיין עביבה (עי' בענן זה בשות' חמדת שלמה אה"ע סב"ג אות ו"א במו"ט שהויה לו עם הנתייבות, ובספר בית האוצר להגראי"ע ז"ל אוט א כלל ב"ה, ובספר הלכת יואב קונטרם בדני אונס, עי"ש).

רבינו: לוייט דעם ווועט כי הייבי מיתות אונסן נישט זיין קיין קלבד"מ, תנא דבי חזק' זאגט אבער (כתובות לת), לא חילקת בו בין בשוגנוובין מזיד בין מותכוין לשאיין מותכוין וכו', מען איז אלעמאַל פטור צו באצאל', קוקט אפשר איז או עם איז נישט קיין חילוק לייט איהם איז בין באונסובין ברצון.⁸

הגר"מ: עם איז איז נישט קיין עביבה בעזם נאר איז גברא. (כן ניארו האחרונים בוה, עי' באთון דאוריתא (כל י עי"ש)).

רבינו: בי א לאו. דער רמב"ז זאגט דאך אוזי, דער רמב"ז על התורה זאגט אוזי, ער זאגט או זענן דעם איז נישטמא קיין קרבן כי דרבנן זאגט דער נתיבות (חו"ט סימור ל"ד סק"ג) או עם איז ביה דרבנן זאגט דער נתיבות (חו"ט סימור ל"ד סק"ג) או ס'איו א חילוק צוישן א דאוריתא מיט א דרבנן. דער רמב"ז זאגט אפילו בי דאוריתא אוזי בי א לאו.

8

והנה כי כו נראה מדברי רשי' וմדברי תוס' ריין' על הגלינו שם, דברשי' (בד"ה מה) כתוב על דברי תנא דבי חזקיה, זיל מה מכפה בהמה אין לך בו חילוק לחיוב אף אם מכפה אדם אין לך חילוק לפטור, מכפה בהמה לעולם חייב דאמרין בב' (זרכו): פצע תחלה פצע לחיבב על השוגג כמייד ועל האנסן קרazon, עי"ש, וכי'ה בתומי ריין' שם, ונראה מדברי רשי' אלו דלימוד של תנא דבי חזקיה הוא גם על חייבי מיתות אונסן.

אכן לפמשנ'ית לעיל בדברי מרטן שליט'יא בתחלת השיחה דכל היכי שאינו בגדר חטא אין ביכולתו לפטור מכח דין של קלבד"מ, וכן הוא בשגנת לאו שאינו חטא לפי הרמב"ז, ה'הaca בענין אונס גם בעביבה שיש בה חיוב מיתה בדיי אדם, וכ'ה בשיטה מקובצת בכתובות שם (עליל'ל). בשם שיטה ישנה דכל דילנו של תנא דבי חזקיה הוא ורק בחיבבי מיתות שוגג ולא באונסן, עי"ש, אכן בחידושי רבי עקיבא איגר (שם) נסתפק בזה לפי רשי', ורוצה להוכיח מדברי רשי' שם ד"ה דהו'א דלא מצי לאחדורה דברחיבבי מיתות אונסן אינם פטורים מותשלומין, אאן דין איסור מיתה כלל, דאונס מן התורה לא עבר כלום, עי"ש, וכן נסתפק בזה המנחה חינוך (ס'מו רנו אונט אה, עי"ש, ועי' בשוו"ת שואל ומשब' מההדי' ח'ה) מה שכטב בזה, זיל בא"ד ודרך אגב הראשונים במה שראיתי בשיטה שם בשיטת הישנה שהקשה בהא דפרק ואיל לא מצי לאחדורה אמא' חייב וחינוי דגס מיתה פטור, עי'ז הקשה דהא הויל חייבי מיתה שוגגן פטור, ולא זכית להבין הדברים דמלבד דאיינו דומה דבשלמא חייבי מיתה שוגגן עכ"פ בר חיוב מיתה הוא שחררי עשה איסור ורק שלא נתקוו לשות רק שוגג והקלת התורה שלא יתחייב מיתה בדור בר מיתה כלל, עי"ש מש"כ בזה.

ובעצם תלוי בנידון זה אי אונס בחיבבי מיתות נחשב כלל לחטא, שהאריכו בזה האחוריים (עי' בית האוצר להגראי'ע זיל אוט א כלל כד) עי"ש.

ובגופ עניין זה אי תנא דבי חזקיה נאמר גם באונסן, כתבו כמה אחרים דתלו בפלוגת התוס' עם הרמב"ז במקיז, דעת התוס' בב'ק דבאונס גמור פטור, אמן דעת הרמב"ז ס'ו'פ' האומניין וכן דעת הרמב"ז פ"ז חובל ומזיק ה'יא דחיביב מזיק גם באונס גמור, א"כ הקישא דתנא דבי חזקיה במכה בהמה אפי' גם באונס גמור, ולפ"ז גם אונס יפטור מותשלומין, ואכמ"ל.

יום א' פרשת נשא תשמ"ח לפ"ק
ביקור הגה"ץ רבי יודא מאסקאטו שיליט"א
אדמו"ר משאץ אנטוועגן
כבוד כ"ק מון רבינו שליט"א בקרית יואל

רבינו: דער מסחר איו אוועגענאנגען קיין אינדיין, די ארבעט איו אוועגענאנגען, נאר דער מסחר איו פארבליבן.

אדמו"ר משאץ: רוב אידן האבן זיך אמאל מפרנס געווען פון קליוון.

רבינו: אנטוועגן איו געווען א שיינער מקום פרנסה פאר אידן, א שיינע פרנסת, אסאך צדקה איו פון דארט ארויסגענאנגען, אידן האבן דארט געהאט א פרנסה קלה וגקי. מילא האבן זיך דארט געדרייט סוחרים, מהאט זיך געדרייט געלט, מאיז געווען א שפע.

אדמו"ר משאץ: די ציטין זונגען ארייבער... די זאך איו או דער ציבור האט נישט עופק געווען איו קיין אנדערע פאכן מילא איו יעצעט נישט א גארנייט, דער עולם דארט קען נישט גארנייט.

רבינו: מהאט זיך נאך גארנייט איסונגעלערנט? דאהי טוט מען אלע מלואכות, דארט פאסט עם עפעס נאכנייט איזו.

בעל אכטניא ר' משה חיים הייז: דא אין קרייט יואל אלין זונגען דא צען פלאמברען, עליקטערישאנם, קאראפנטערען, ציגל-ליינערם, שיטראקערם, אלעס איין די אנטראקשן ליאן איו דא.

רבינו: אין לאנדאן האבן זיך לעצטענס אריינגעליינט אידן אין דעם פעלד, איז בעיר אמייריקאנער האבן דאם דורך עבראכן, דער עיקר איו או מיזאל מאכן פרנסת, פשוט נבילה בשוק ואל תצטרך לרביות (פסחים קיון).

ר' משה חייט: די גمرا דער ציילט דאך אויפֿ רבי יצחק נפהא, רבי יוחנן המכדר.

וכבדו רבינו לבך על הפלור

וברכו רבינו"ז דער איבערשטער ואל העלפן אויר זאלט האבן גרוים הצלחה און סייטה דשמייא להנדיל תורה ולהאדרה, געונטערהייט און אלעס גוטן.

לעלוי נשימת הרה"ה
ר' אליקים געצייל פינקלשטיין ז"ל
 ב"ר אברהם שמואל בנימין ז"ל
נלב"ע ר' המז
 ת. ג. צ. ב. ה.

כג

אדמו"ר משאץ: כבין געווען דא אויפֿ שבת, בי ר' משה חיים (בראקוויש ח"ו) אין שטוב, בי אם אין שטוב אויז אויפֿ אפרהה מיט אפֿאָר גוטע פרײַינד אינאיינעם, דאס ערשות מאל וואס איך בין געווען אויפֿ שבת אין קריית יואל.

דער רמ"ס זאנט דאך אויפֿ קבלת התורה או מיזאל גניין אין מדבר אינדרויסן פון די שטאַט, דא איו שוין טאַקע היינט נישט קיין מדבר, אבער ס'האט זיך אמאל אַנגעַזְוִיבָּן מיט אַמְּדָבָּר.

רבינו: היינט איו דא שוין בליעה"ר א גרויסער ישוב.
אדמו"ר משאץ: במדבר איו דאך דער שבת פאר קבלת התורה.

רבינו: געווענליך איו אויז, הי יאָר איו אַזְיסָנָאָם או שב"ק נושא איו נאך פאר שבעות.

ושאל רבנו על ישיבתו "דעת שלום שאיז", על התלמידים שכאים בעקרם הנדרול מער לאנדאן, ועל סדרי השיעורים עי' המג'יש, ועל השוחות כלויות ופרטיות שהגה"ץ האדמו"ר שליט"א אומר לפני התלמידים. ועל המעלות שיש לישיבת קתנה שהוא תועלט גדול לחתליידים, שיכוין להתעפק עם כל תלמיד בנפרד.

רבינו: מײַן זוֹן (הגה"ץ אַבְּד' ווילאַםְסְבָּרָג שליט"א) איו געווען יעט איז אנטוועגן, ער איו געפארן מיט עטלבע טאג צוריך. איך האב געהרטן פון דארט אַשְׁיָּינָעָם גוט.

אדמו"ר משאץ: יא, כהאב געהאט אַחלָק, די גבאים זונגען בי מיר אַיְינְגַּעַשְׂתָּאָנָעָן.

רבינו: ווי אויז איו דער מזב הפרשנה היינט אין אנטוועגן?

אדמו"ר משאץ: מידאָרָף א גרויסע ישועה.

רבינו: ס'האט זיך נאך גארנייט געבעסערט, די דימיאנט ביזענע איז נאך אויך נישט בעסער געוווארן?

אדמו"ר משאץ: ליידער נישט.

לעלוי נשימת
האה"ה מרת אסתר פארקאש ע"ה
 ב"ר מנח ישיאז"ל
נלב"ע ר' אדר
 ת. ג. צ. ב. ה.

דברי תורה קידוש

מכ"ז מזרץ רבינו רAGER"ץ שליט"א

סעודת רועה דרשוין שב"ק פרשת פנחס תשס"ח לפ"ק בקרית יואל ע"א

ויתברא על פי מה שהביא א"ז זללה"ה ביטב לב (פ' מטו) בשם דודו הגה"ק מו"ה אריה לב זללה"ה מוויישניצא לפרש הפסוק (נמדד' ח כה) ובמן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד ושרת את אחיו באهل מועד לשמר משמרות עבודה לא יעבוד, כי עיקר עבודת הלויים בשירים ובזمرם בקהל ובכינור ונבל היה למען לעורך לבבות ישראל לתשובה בבואם להקריב את קרבניהם חטאות ואשמות וכדומה, ובמן חמישים שנה נפסל בקהל ולא היה יכול עוד לעשות עבודתו בקהל, עם כל זה עמד על משמרתו עם אחיו הלויים לעורר הלבבות לתשובה, והענין כי אז בינה יתרה נודעת להם שם היו מתבoddים בין לבין קונים איש על בעודתו לשפוך כמים למו ושיחזו לפני ה' ובאו בקשרו עם כללות ישראל האחרים זה זהה, ובכן היו מעורדים הלבבות לפשפש במעשייהם ע"ד שנאמר אצל דוד המלך (תהלים קיא א) אודה ה' בכל לבב, שהוא מוגבה קולו והוא מעורר זהה את כל ישראל לחדות לה'. וזה שאמר ועבד הלי, הוא עצמו את עבדתו, ועל ידי זה והם, היינו העם, ישאו עונם. וזה שנאמר ובמן חמישים שנה ישוב מצבא העבודה ולא יעבוד עוד בפועל ממש, עם כל זה ושרת את אחיו, עם אחיו לשמר משמרות לעורר, הגם ועובד לא יעבוד, עכ"ד.

ועל פי זה כתוב א"ז זללה"ה בקדושים יום טוב ראש השנה אותן ה' בעובדא דפנחים קני דשטים עשה בצדתו, אחד מה שמסר גרמיה ממש

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנות עולם תחת אשר קינא לאלהיו ויכפר על בני ישראל. ודרשו חז"ל (סנהדרין פב) ראייה כפירה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם. פירוש רשי"י דכתיב ברית כהנות עולם תחת אשר קינא לאלהיו ויכפר. וכתב זקנין מההרש"א זללה"ה בחידושי אגדות, שדרשו כן מודלא כתיב ויכפר על בני ישראל בלשון עבר, אלא כתיב ויכפר בלשון עתיד, ואפשר שגם רשי"י נתכוון לזה. וצ"ב מהו הכוונה שתהא כפירה זו מכפרת והולכת לעל"ם.

ב) **לכן אמר הנני נתן לך את בריתך שלום,** וביאר בתרגומם יונתן, ואעבדייה מלאך קיים וייחי לעלמא למבשרא גאולה בסוף ימייא. ואכן פינחס זה אליהו אשר יבא ויבשרית בגאולה העתידה. ויש להבין מדוע ניתן לך לפינחס ד"יקא שכר זה שיבא לבשר גאולה בסוף ימייא.

ונראה בהקדם מה שדרשו חז"ל (גיטין ט) על הכתוב כי עלייך הורגנו כל היום, רבי יהודה אמר זו אשה ושבעה בניה שנחרגו על קדושת דשם, רבי יהושע בן לוי אמר זו מילה שנתחנה בשמיini, וקשה דהלא פשוטות לשון הכתוב ממש מע דברי רבי יהודה דקאי על הריגה ומסירות נפש ממש, ואם כן מה הכריחו לרבי יהושע בן לוי לדורשו על המילה אשר רק זימניין דמיית. והחთם סופר בתשובותיו (יז"ד סימן וט"ה) דקדק על דברי רשי"ל שכח דזימניין דמיית. הלא עניינו רואות שאפילו אחד מאלף ישראלים אינם מות מחמת מילה, עי"ש.

מן פנוי הסכנה, על ידי זה נשרש בכל אדם מישראל מושחר טל יולדותנו, כח נשגב למסורת נפשו על קדושות השם. ובזה פי' דברי הגמרא דף רבינו יהושע בן לוי מפרש הכתוב כי עליך הורגנו כל היום כפשותו, דהיינו מסירות נפש ממש, אלא שבא להשミニינו, מאין בא להם לישראל כח נשגב זה למסורת נפשם על קדושת השם, על כן דרש זו מילה שניתנה בשמיini, אשר שם נובע דבר זה, עכ"ד.

אמנם יש להרחיב העניין לפי דרכו, כאשר נאמר שכח המסירות נפש הנשרש בכל איש ישראל ביום המילה, הוא מהשפugo של פינחים זה אליו שבא לכל ברית מילה, וכמבואר בזוהר^ט (מץן דר"ט) שאליו אמר (מלכים א ט) קנא קנאתי וכו' כי עזבו בריתך, אמר לו הקב"ה על שאמר עזבו בריתך, יצטרך להיות אצל כל ברית מילה. (וע"ז באגרא דפרקאות קמו). וכך בדורו הכנים רוח טהרה בבני ישראל שהיו מוכנים על מסירות נפש, כמו כן בכל הדורות אצל כל ברית מילה פינחים זה אליו נאייר לבבות בני ישראל רוח טהרה ממרומים, ומוטבע בקרבו לכך שהוא האדם מוקן למסורת נפשו על קדושת שמו יתברך. ולזה אנו אומרים בסדר ברית מילה, אליו מלאך הברית הנה של"ך לפניו עמוד על ימיini וסמכני, והוא עוני בקשה לאליו מלאך הברית שיעשה את שלו להשפיע להתייעק מה המסירות נפש. ומה השפugo בני ישראל בכל הדורות קדושים מושלכים באש למטען קדושת שמו יתברך.

עומדים אנו בימי בין המצרים, וזה לנו קרוב לאלפיים שנה אשר בני ישראל נודדים בגולה, ובמשך כל השנים היו כמו גזירות השמדיות על בני ישראל, ותמיד בכל עת ובכל זמן היו בני ישראל מוכנים למסורת נפשם על קדושת שמו

בעובדא זו CIDOU מאמרם ז"ל אשר הרחיב בנפשו עוז לגשת אל נשיא ישראל לדקור אותו, וכמה נסים נעשו לו כנודע. עוד זאת פעל במסירת נפשו כי בעת אשר קנא קנאה גודלה לאלה"ו לנקום בעובי ר' על דת ר' והלהיב נפשו ולבו ברשפי אש שלhalbת יה, על ידי זה היה מעורר גם בלב עדת ישראל התעוורויות נפלא לעשות תשובה לשוב אל ר' ולדבקה בו, וקיבלו על עצם למסורת נפשם וגופם להקב"ה, כי גם פנה נחנס היה במדורה זאת שלל ידי שעבד הוא את ר' במסירות נפש ממש, היה גורם לכטום בח' ז' לבב ישראל הכהרים. והנה איתא בזוהר^ק (במדבר דף קלא) הגם שיישטו חטאיהם אשר אין תקנה וכפרה להם אך בmittah ח' ז', אבל העצה להה שם קיבל עליו על מלכות שמים במסירות נפש לה' יחשב לו כאלו אהפטר מעולם ונברא מחדש, וחיה בהחן ולא מוות ושב ורפא לו. וכן היה בעובדא דפנחים דמלבד מסירת נפשו לה' עוד זאת פעל שם בלבב ישראל הכנים קבלת על מלכות שמים במסירות נפש ממש, ועל ידי זה זכו לכפרה על עונותם כאמור. וזה שאמר פנה נחנס בן אלעזר בן אהרן הכהן וכו' בקנאו את קנאתי בתוכם דיקא, ר"ל שעיל ידי מה שקנא הוא לה במסירות נפש הכנים התעוורויות קנאה זו גם בלב ישראל בתוכיותם לבם בפנימיותם, ועל ידי זה ולא כלתי את בני ישראל בקנאותי, עכ"ד.

והנה כתוב כ"ק מrown אמר"ר זלה"ה בברך משה (פי תעשה עמוד רכט) כי מעלה עליונה ונפלאה זו מוטבע בעומק נפשות ישראל להיות מוקן ומזומן בכל עת ובכל שעה למסורת נפשם על קדושות השם, וכח מופלא זה מושרש בטבע נפשם מכח מציאות מילה, לאשר ביום השמיין בעוד הקטן ר' ומסוכן לmittah, משלים האב בשמה לקיים מציאות בוראו ומיל את בנו, ודמו שותת ואינו חושש

כבריתו של אברהם אבינו, ומכך יש לבני ישראל בכל הדורות הגבורה עילאה למסור נפשם על קדושות שמו יתרוך.

ונגה איתא במש' יומא (דף פו) רבינו יeshemual היה דורש ד' חילוקי כפלה, והחמור מכולן הוא עזון חילול השם, דאיו מתחכפר אפילו בתשובה ויסורים אלא על ידי יום המיתה. וככתב א"ז זללה"ה ביטב פנים (שוב אשיב אות יד) מה יעשה ילוד אשה כי יתאונן על חטאיו אשר בתוכם גם עזון חילול השם, כי הרבה עניין חילולי השם יישם, ואיך יצחה להנצל מיסורים וממיתה, הנה מצאנו להם רפואה ותעללה ממה דאיתא בזוזה"ק (במדבר דף קכא) איתן חובין דלא מתחכפרין עד דאתפתטר בר נש מעולם, והאי ייבג גרמייה למותא ומסיר נפשיה כמוון וידין קוב"ה מරוחם עלייה ומכפר חובייה, עכדה"ק. ומה זה הוציאו בספרן של צדיקים (חוץ פקדין בהקדמה) שם יקבל האדם עליו למסור גופו ונפשו ומואדו על קדושת שמו, כמצווה עליינו בתורתינו הקדושה עליך הרגנו כל היום בקבלת מסירות נפש בקריאת שם, וככלו מות ואתפתטר מהעולם על קדושת שמו יתרוך, ובזה נעשה קצת שנוילך זך ונקי, עכ"ד. ובודאי גם עניין קבלת מסירות נפש להזה הוא מכחו והשפעתו של פינחס זה אליו שמנגע לו לאדם ביום המילה, וכאשר האדם רוצה לשוב אל בוראו שלא יצטרך ליסורים יום המיתה, או כי הוא מקבל על עצמו בקריאת שם בקבלה אמרית ומעמיקה דלי'בא מסירות נפש למען קדושת שמו יתרוך, וזה מכפר על כל העונות.

וזהו ביאור הנמרה וככפר על בני ישראל, ראויה כפירה זו שתהא מכפרת והולכת לעולם. כי

יתברך, וכמה אלפיים ורכבות מישראל מסרו נפשם על קדושת השם ולא השתחו לעובדה זורה, ומאיין הגיע להם הכהן ובנורא להעלם עין מנפשם ומונפשות ביתם ודורות העתדים, ופשטו את ציארם לשחתם למען קדושת שמו יתרוך, אין זה אלא מכח הקדושה של פינחס זה אליו המאיד בכל אחד מישראל ביום שנכנס לבריתו של אברהם אבינו שייהי מוכן בכל עת ובכל זמן למסור נפשו بعد קדושת שמו יתרוך. ומעטה יש לומר דלא פליג רבינו יהושע בן לוי על רב יהודה, אף רבינו יהושע בן לוי מפרש הכתוב כי עלייך הרגנו כל היום כפשוטו, דהינו מסירות נפש ממש, אלא שבאה להשמעינו, מאין בא להם לישראל כה נשגב זה למסור נפשם על קדושת השם, על כן דרש זו מילה שניתנה בשמיini, דכח המסירות נפש טבעי בקרובם ביום המילה כאשר אליהו מלאך הברית מזריך על התינוק כה של מסירות נפש. וזה שמספרש רשייז"ל זמני דמיית, ואין הכוונה על מצות מילה אשר באמות אף אחד מאלף אין מת מחמת מילה, אלא הכוונה על קדושים בני ישראל שבכל הדורות זמני דמיית, ומקיימים כי עלייך הרגנו כל היום כפשוטו דוגמת אשעה ושבעה בניה, וכל זה מכח מצות מילה שאוז נטבע בקרובם כה זה על ידי פינחס זה אליו, והוא בחינת ושרה את אחיו הגם ועובדת לא יעבד עוד בפועל ממש, דאיינו צרך בעצמו למסור נפשו כדי להשפיע כה מסירות נפש כמו בשעתו, אלא על ידי כה קדושתו הוא להשפיע כה של מסירות נפש לבני ישראל.

נזהר לעניינו, כי פינחס בן אלעזר בן אהרון הכהן על ידי מסירות נפשו הכניס רוח טהרה לבני ישראל בשעתו, אף גם לדורות הבאים הוא משוריין כה המסירות בכל איש ישראל הנקם

ובטהרה כי עם קדוש אתה לה אליהך, ונקלט
עלינו מסירות נפש להיות מוכן ומצוון ליהרג על
קדושת שמו יתברך, איזו תכפר חטא זה ונזכה
לגואלה שלימה.

ולזה בא הבטחת הקב"ה לכך אמרו בני ישראל
אני ה', וכתרגם יונתן, ואעבידינה מלאך קיים וייחי
לעלמא למבשרא גואלה בסוף יומיא. כי באמות
קשה מאד לבשר ודם שיוכל בכוחות עצמו לקבל
מסירות נפש להיות מוכן ליהרג על קידוש השם,
אמנם בכך קדושתו של פינחס בן אלעזר בן אהרן
הכהן המאיר ומזרחה אור בלבבות בני ישראל ביום
המיללה שיחיו מוכנים למסור נפש, על ידי זה
יכולים לזכות לכך של מסירות נפש, וכי יכולים לתקן
מה שחתאו נגד הקב"ה. וזה שאמר ואעבידינה
מלאך קיים וייחי לעלמא, ובמשך הדורות ישריש
בלבבות בני ישראלכך של מסירות נפש ביום
המיללה, ועל ידי זה י乞ו לתיקוני תשובה, וזה יגרום
שיוכל פינחס זה אליו למבשרא גואלה בסוף
יוםיא, כי בשובה ונחת תושיעון, ועל ידי המסירות
נפש י乞ו לתקן כל החטאיהם ויזכו לתשובה שלימה
אמתית, ואז נזכה שפינחס זה אליו יבא ויבשר
הגואלה לבני ישראל, ויהיה סוף וקץ לכל צרותינו
תחלתו וראש לפדיון נפשינו, ונזכה לצאת מן הגלות
החל הזה אשר זה רבות בשנים עיניינו צופיות
בכלין עינים ומצלפים לשועה בעת שתעללה רצון
מאות הבורא יתברך שמו.

הש"ית יעוז שנזכה לשובה בשלימות
ובמסירות נפש להקב"ה, ונזכה לקבל פניו פינחס זה
אליהו אשר יבא ויבשר הגואלה בסוף יומיא, ונזכה
לגואלה שלימה בהתרומות קרן התורה וישראל
ובהתגלות כבוד שמים علينا ב מהורה בימינו אכן.

כבר נתבאר דכח הקדשה שהכנים פינחס בני
ישראל בדורו הוא ממש בכל הדורות شيء לבני
ישראל כח של מסירות נפש, ולזה אמר רואה
כפירה זו שכiper פינחס על בני ישראל על ידי
שקבלו ישראל עליהם מסירות נפש מבואר
בקדושת יום טוב, שתהא מכפרת עד עולם, שעל
ידי כח המסירות נפש שהכנים פינחס בלבות בני
ישראל, י乞ו בני ישראל לכפרה בכל הדורות, על
ידי שיקבלו על עצםם לעבוד את הש"ית בכל
לבבם ובכל נפשם, אפילו הוא נטל את נפש, ועל
ידי קבלת מסירות נפש תכפרו כל העונות.

והנה כתוב א"ז זללה"ה ביטב פנים ל"ג מדות
אות ט) בביור המוסורה לא תוציא מע ביתך
הבשר חוצה (שמות יב ט), שלא יצא זיל ויפגום
באות בר"ק, כי על ידי זה מגערות ניתן לבית סיב
חווצה (מלכים א ו), הינו שבנון זה נהרב בית
המקדש ואז הן אראים צעקו חוצה (ישעה לג), כי
הדבר נוגע אליהם שהיו נזונים מביהם"ק ונחנץ
מקרבנות הקרבין, עכ"ד. ונודע מה שכrypt A זללה"ה בדברי חיים (פ' מה) דבחטא חמור הזה
נכרת משורש הקדשה למגורי ח"ז, ولكن העצה
היחידה לתקן חטא זה הוא מסירות נפש למשך
כבוד שמו יתברך, עכ"ד.

ובכן בכניסתו לימי בין המצרים עליינו
להתבענו ולעשות השבענו בנפשינו על מה אבדה
הארץ, ומה הוא החטא המיעכב גואלן של
ישראל, וזה רבות בשנים שאחנו בגלות ועדין
לא נשענו, וכאשר נתאמץ כולנו לעסוק בתיקוני
החטא המר הזה אשר גרם חורבן ירושלים,
ויהרו בשמירת עיניהם וטהרת המוחשبة שלא
יבאו עוד לידי חטא זה ר"ל, ויתנהגו בקדשה

נערך ע"י הוועד להוצאה ספרי כ"ק מrown אדמו"ר שליט"א ותשוח"ח להם

ברכת ר' בר מאייר בעל הנס

כָּלְלַ עֲצֵי חַיִם

ארץ הקודש תובב א'

Digitized by srujanika@gmail.com

אלקָא דְמַאִיד עֲנָנוּ

רגש"י שמחה והודאה

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה, בברכת מז"ט בכשר ושבחה, קדם ידידינו הנגיד הנכבד, עוזה ומעשה צדקה לחסד, רחמים ומוקיר רבנן ותלמידיו, תומך תורה ולומדים בכל עת ויעידן, לבו עיר וחם לכל דבר שבקדושה, בעין יפה ובמיזה גדושה.

הרבני הנגיד המפורסם, מוכתר בכל תואר,

מזה"ר גרשון שלעזיבגער הי"ו

מנדולי העסקנים במלכות סאטמאר

צמudemודי התווור של בולילינו המעתירה

לרגל שמחתו באירוע בתו הח' שתחי'

עב"ג הבוחר היקר והחושב מ"ו"מ בתוי"ש נ"ו למו"ט ובשעתו"מ בן דידי'ו הרבני הנגיד הכלבծ והמפואר, מגודול עסקנו ונאמני מלות סאטמאר

מהו"ר זלמן גאלדשטיין ה'י"ז

מנכבד ק"ק יטב לב בעיואב"י וויליאמסכורג ע"א

הברכה אחת היא לכבוד חותמו י'דיינו הרבנן החשוב והנעלם
מכמוקורי ונאמני רבייה'ק בעל ברך משה ז"ע ולהבלח'ח מrown רביינו הגה'ק שליט'א

מו"ה ר' מרדכי ווילס שליט"א

הנימוקים המשמעותיים הקיימים לטעות בכללינו ה'ק' זה רבות שנים, תumedודם לראות דורות ישראל ונאמנים, מהם ומכל יצאי חליצים, לאורו' כל ימי חייכם, ומשמחה זו יושפע לכם רב ברכות ושובע שמחות, וויצו להמשיך בפעלים היוצרים מitorע תעוז והרחבת הדעת.

המברכים בקרא דאריהה

זלמן ליב סופר
בשם הנהלת הכלול בארה"ב

הנהלת הכלל בארה"ק

ברוך שור זוטראך ברוך משה רהכארך פאָטער

ע"ש ב"ק רבינו הקוה"ט מון משה בן הaga"ק רב כי חיים צבי זיעעכ"א
קרית יואל – בני ברק

המטרה: לְהַמִּצְיאָה גְּדוֹלוֹת בְּתְּשִׁלְוּמִים נָזִים בַּיּוֹתֶר לְאָנֵנִישׁ שְׁהַגַּע וּמַן כְּלוֹלוֹת בְּנֵיהֶם בְּשַׁעַטוֹם

ק"ר
חסדי שלמה זלמן
ע"ש ר' שלמה זלמן זלמן
בן ר' מרדכי ווּרבּענֶר זלמן
לְבָנָע ח סְלָוָה תְּשִׁבָּז
☆ ☆ ☆

ק"ר
חסדי ישראאל יעקב
ע"ש ר'
ישראל יעקב איזנֶבּעֶנֶר זלמן
לְבָנָע פֿאַרְדְּבָּלְטָז
אַבְּדִיבּוּ ר' דָבּוּ מְבָעָז בְּדָבּוּ מְבָעָז
עֲמָלָע זלמן זלמן זלמן
אַמְּרָת דִּינָה עַד
בְּדָר יעקב שאַרְטָה זלמן
לְבָנָע פֿאַרְדְּבָּלְטָז
☆ ☆ ☆

ק"ר
חסדי שמואל וחנה
ע"ש
ר' שמואל זלמן זלמן זלמן
בְּדָר יעקב דָבּוּ זלמן זלמן
לְבָנָע זלמן זלמן זלמן
חוּת מְרָת חַנָּה עַד
בְּדָר חַרְמָה זלמן זלמן
לְבָנָע זלמן זלמן זלמן
☆ ☆ ☆

ק"ר
אנש זי ח"ל
ע"ש
ר' אַבְּגָדָר פֿרְדְּבָּלְטָז זלמן
בְּדָר נְמָס זלמן זלמן
לְבָנָע זלמן זלמן זלמן
חוּת מְרָת דָהָל לְאָה עַד
בְּדָר יעקב פֿרְנָאָס זלמן זלמן
לְבָנָע זלמן זלמן זלמן
☆ ☆ ☆

ק"ר
צ"ב א' מְרוּבָּס
ע"ש ר'
צבי אלימלך געלטמאן זלמן
בְּדָר אַבְּדָר זלמן זלמן
לְבָנָע ד' אלול תְּשִׁבָּז
חוּת מְרָת בְּרִיְנְדָל עַד
בת ר' מְדָד מְהָמָז זלמן זלמן
לְבָנָע כָּה תְּמָה תְּשִׁבָּז
☆ ☆ ☆

ק"ר
אַפְּרִין נְמַטָּה זלמן זלמן זלמן
ע"ש ר' שמואן דְּבָאָלְטָז זלמן זלמן
ק' ר' שנאָר זלמן זלמן זלמן
לְבָנָע זלמן זלמן זלמן
☆ ☆ ☆

ק"ר
זְכָרוֹן חִים צְבָּי
ע"ש ר' חִים צְבָּי שְׂוֹאָרָז זלמן זלמן
בְּדָר חֻקָּא אַתְּמָד זלמן זלמן
לְבָנָע זלמן זלמן זלמן

"ברכת מזול טוב"

הננו מושגרים ברכת מזות חמה ולביבת לאג"ש החשובים כל אחד בשמו יבוק

רב ר' יְקֹוֹתִיאָל יִצְחָק בָּרָאָד שְׁלִיטָא

מנחץ דתלמוד תורה וחכמת הכהנות המוסדרת

לאירוסי בתרו

הרחה"ה ר' יעקב נח ענגןעל שליט"א

ולאביו הרחה"ה ר' משה יוסף ענגןעל שליט"א

לאירוסי בתו, נכדו

הרחה"ה ר' שלום אליעזר ראטער שליט"א

ולאביו הרחה"ה ר' משה יעקב ראטער שליט"א

להכנס בנו, נכדו הב' יודא נחום נייז לועל התורה והמצוות

רב ר' שניאור זלמן גראנְבוּיָם שליט"א

ולחותנו הרחה"ה ר' בנימין זאב וויס שליט"א

ולחותו הרחה"ה ר' יהושע זוויס שליט"א

להכнес בנו, נכדם הב' יעקב אהרון נייז לועל התורה והמצוות

הרבר זלמן לייב כהן דיז

ולאביו הרחה"ה ר' משה צבי כהן שליט"א

להכнес בנו, נכדו הב' אליע נייז לועל התורה והמצוות

ק"ר
"נְפָשׁ חִידָּה"
ע"ש הרבנית האדרת
מרת חי' מוייזליש ע"ה
בת מון רבינו משה זי"ע
לְבָנָע ח' שבת תשנ"ג
☆ ☆ ☆

ק"ר
חסדי מנחם משה
ע"ש
ר' מנחם משה נאנץ
ז' ז' בְּדָר ז' ז'
לְבָנָע ז' מנחם אב תשנ"ב
☆ ☆ ☆

ק"ר
"תְּהִלָּה לְדוֹד"
ע"ש ר' משה דוד
טענער ז' ז'
בְּדָר יוֹקָאָל מְשָׁלָם ז' ז'
לְבָנָע י' אָתָרְתָּה ז' ז'
☆ ☆ ☆

ק"ר
"אָבָּן יִשְׂרָאֵל"
ע"ש ר' אַבְּרָהָם נָתָן
בערנאמ ז' ז'
בְּדָר יִשְׂרָאֵל ז' ז'
לְבָנָע ט' חמוץ תשנ"ז
☆ ☆ ☆

ק"ר
"צַיּוֹן לְנְפָשׁ חִידָּה"
ע"ש ר' בן ציון בגעט
ז' בְּדָר שְׁוֹאָל ז' ז'
לְבָנָע ט' שבת תשנ"ג
חותמו בדת חי'ה ע"ה
בְּדָר יהושע ז' ז'
לְבָנָע י' אָתָרְתָּה ז' ז'
☆ ☆ ☆

ק"ר
"חסדי בא"ר"
ע"ש ר' אלכסנדר
בגעט ז' ז' בְּדָר עַוָּא ז' ז'
לְבָנָע צ' ניק' תנזנ'ז
חוּת מְרָת רִיוּז עַה
בְּדָר אַפְּרִים ז' ז' שְׂעִיר
לְבָנָע ד' שבת תשנ"א
☆ ☆ ☆

ק"ר
"ממכוון שבתו"
השנ'יה